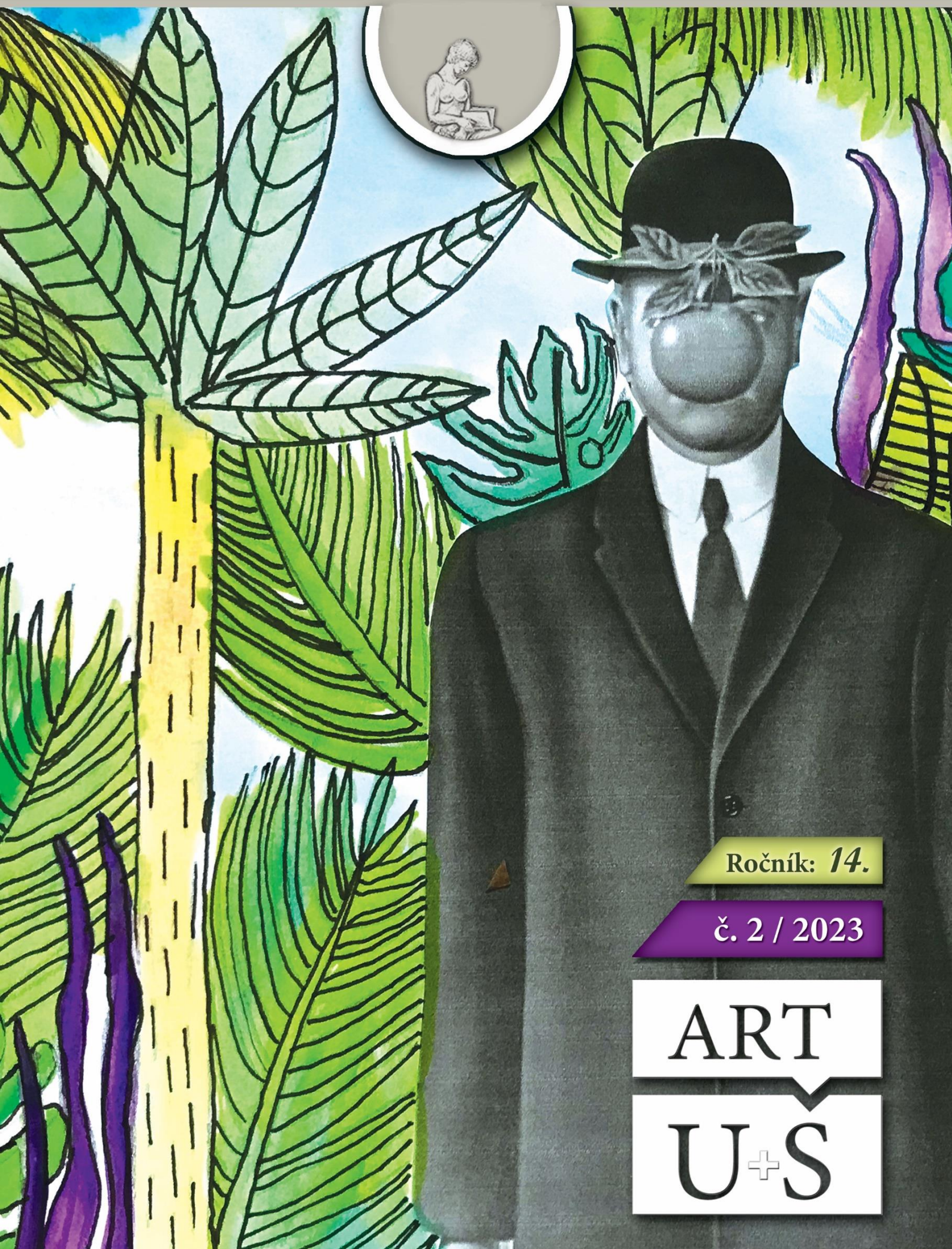

Ročník: 14.

č. 2 / 2023

ART

U+S

OBSAH

ARTUŠOVNÍK.....3 – 4

KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM.....5 – 9

- Postavenie domácich úloh v primárnom vzdelávaní.....6
- Kde robíme chybu pri deťoch, ktoré nemajú slovenčinu ako materinský jazyk.....8

ARTUŠOVINY.....10 – 24

- Obnovenie plesu Pedagogickej fakulty so všetkým, čo k tomu patrí.....11
- Aj v matematike niekedy má cesta väčší význam než samotný cieľ cesty.....13
- Súťažíme, ale neprehrávame.....15
- Metropola Šariša privítala 180 intelektovo nadaných detí.....16
- Očami človeka vidiaceho alebo nevidiaceho?.....18
- Študent na ceste k praxi VI. – príležitosť rozšíriť si obzory a načerpať mnoho inšpirácie.....20
- Bláznivý volejbal je späť.....21
- Zbierka pre Atletický festival pre deti s Downovým syndrómom.....23

KEĎ RAZ BUDEM VEĽKÝ, BUDEM UČITEĽOM.....25 – 28

- Súvislá pedagogická prax – príprava na edukačnú realitu.....26

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI.....29 – 33

- Slovensko-ukrajinská spolupráca – skúsenosť a brána k ďalšej spolupráci.....30
- Ponožkový deň na našej fakulte a základných školách.....31

POĎ VON.....34 – 41

- Erasmus v Trondheime? Všetkými desiatimi!.....35
- Easter Course v Dánsku o tvorbe hier pre deti a mládež.....38

KLUB ABSOLVENTOV.....42 – 43

- Sen sa mi stal skutočnosťou.....43

POLITICO STUDENTUS.....44 – 48

ART U ŠTUDENTOV.....49 – 56

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL?.....57 – 60

REDAKČNÁ RADA

ŠÉFREDAKTOR: Mgr. Dávid Dziak, PhD.

REDAKČNÁ RADA:

Mgr. Tatiana Bachurová, PhD.
PhDr. Alexandra Brestovičová, PhD.
Mgr. Hedviga Hafičová, PhD.
Mgr. Jana Kožárová, PhD.
Mgr. Jakub Lipták, PhD.
PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
PaedDr. Monika Miňová, PhD.
Mgr. Patrícia Mirdaliková, PhD.
PaedDr. Erika Novotná, PhD.
PaedDr. Lucia Šepeľáková, PhD.
Bc. Denisa Miková

OBÁLKA A SADZBA:

Mgr. Zuzana Vagaská, PhD.

AUTOR PRÁCE NA OBÁLKE:

Jana Dzurišová

JAZYKOVÁ KOREKCIA:

Mgr. Dávid Dziak, PhD.

ARTUŠ

Časopis akademickej obce PF PU v Prešove

č. 2 / 2023

Adresa: Ul. 17. novembra 15,
080 01 Prešov
Výtvarný návrh loga ARTUŠ:
Mgr. Zuzana Vagaská, PhD.
Vydavateľstvo: PU v Prešove,
Pedagogická fakulta
Periodicita: 2x ročne (online)
ISSN 1339-5424

Autor karikatúry:
Mgr. Slavomír Capek, PhD.

ARTUŠOVNÍK:

Čo by bolo, keby...

Minulý rok vyšla Lenke Šafranovej zbierka básní pre deti *Čo by bolo keby*. Básne nesú názov ako napríklad *Keby som bol... tieňom, slimákom, skalou, dierou v plote...* Mnohé deti, ale určite aj vysokoškooláci by chceli vedieť, čo by bolo, keby prázdniny nikdy neskončili... Skúste sa však zamyslieť, čo by ste robili, keby ste boli medveďom, politikom, atómom v bombe, mimozemšťanom pozerajúcim megagalaktickým megateleskopom na našu Zem. Možno v uvažovaní vám pomôže *Artuš*.

Číslo opäť začína dvoma vynikajúcimi esejami. V *Artušovinách* sa dočítate o ôsmich fakultných aktualitách, napríklad

aj o tom, že po pandémie sa obnovil fakultný ples a Bláznivý volejbal. V sekcii *Keď raz budem veľký, budem učiteľom* sa môžete inšpirovať podnetmi z praxe, v nasledujúcej časti *Inšpiruj sa našimi študentmi* naším externým doktorandom a študentkami, ktoré sa zapojili do „Ponožkovej výzvy“. Uvažujete nad Erasmom? Tak to si v sekcii *Pod' von* prečítajte, ako perfektne bolo v Nórsku a Dánsku. V *Klube absolventov* vám naša bývalá študentka prezradí, ako sa jej darí po skončení štúdia. *Politico Studentus* vás oboznámi s novinkami v Akademických senátoch a Študentskej rade. Veľmi pestrá je časť *ART U Študentov*, nájdete v nej tvorivé kresby, akronymy či karikatúry slovenských spisovateľov pre deti. Som zvedavý, či uhádnete, o koho ide... A posledná sekcia *A toto si už prečítal?* informuje o šiestich nových publikáciách fakulty. Na obálkach jednotlivých sekcií môžete, ako to už býva zvykom, vidieť práce našich šikovných študentov.

V úvode aj teraz v závere si pomáham *Troma príbehmi* Umberta Eca, no čo by ste videli, keby ste sa pozreli tým megagalaktickým megateleskopom na našu Zem? No predsa Vás čítajúceho *Artuša*. Prvé číslo v roku 2024 bude mapovať zimný semester ak. r. 2023/2024, preto ak chcete prispieť do daného čísla, tak svoj príspevok pošlite v šablóne na e-mail: david.dziak@unipo.sk do 10. januára 2024.

Dávid Dziak, šéfredaktor

NIEČO,

ČO BY VÁS MOHLO ZAUJÍMAŤ...

Príspevky prechádzajú redakčnou a jazykovou úpravou. Za obsah príspevkov zodpovedajú ich autori.

Prispievatelia môžu posilať svoje príspevky v šablóne na e-mailovú adresu:

david.dziak @unipo.sk.

Redakčná rada prijme Vaše správy z fakultných i mimofakultných akcií, postrehy z praxe, Erasmus+, úvahy, rozhovory, ankety, recenzie, tipy (napr. na čítanie), vlastnú tvorbu atď.

Autor práce: Jana Dudrová

KEĎ SA TAK ZAMYSLÍM

Postavenie domácich úloh v primárnom vzdelávaní

Učiteľia kradnú deťom detstvo a ich voľný čas! 10 zásadných dôvodov, prečo sú domáce úlohy nezmysel! Domáce úlohy kazia vzťah medzi deťmi a rodičmi! Takéto titulky článkov vidíme na internete čoraz častejšie. „*Neexistuje žiaden dôkaz o pozitívnom vplyve domácich úloh na základnej alebo strednej škole,*“ zhodnotil už zosnulý americký autor a odborník v oblasti vzdelávania, rodičovstva a ľudského správania Alfred Kohn. Je to naozaj tak? Každý z nás bol niekedy žiakom. Každý z nás navštevoval základnú školu. Čo vám napadne ako prvé pri spomienkach na toto obdobie? V mojom prípade je odpoveď jasná. Návnik písma. Správny úchop pera a oblúčiky či čiary, ktoré sme sa snažili robiť čo najkrajšie. Čítanie, počítanie alebo tá milá pani učiteľka, ktorá za tým všetkým stála. Napadnú niekomu domáce úlohy? Problematika zadávania domácich úloh na primárnom stupni vzdelávania je čoraz kontroverznejšou témou. Búria sa rodičia, ba aj pedagógovia. Majú domáce úlohy zmysel, alebo je to len výmysel učiteľov? To, že to tak nie je, sa pokúsím dokázať mojim článkom.

Foto: archív autorky

Dospelý človek príde z práce a má voľno. Samozrejme, sú výnimky. Dieťa je v škole päť až osem hodín a po príchode domov ešte musí často niekoľko hodín robiť domáce úlohy. Je to fér? Čo potom robia v škole? To sa pýta ne jeden rodič. Expert na školstvo Juraj Hipš poukázal na prieskum, ktorý pre Komenského inštitút vypracovala agentúra Focus, zameraný na to, ako má podľa detí a rodičov vyzerat ideálny učiteľ. *Jedna z otázok sa týkala práve zadávania domácich úloh. Nie je prekvapujúce, že až 85 % žiakov považuje za ideálneho učiteľa takého, ktorý domáce úlohy nedáva. Prieskum ale zistil, že názory rodičov sa značne rozchádzajú. „Dieťa sa už v škole neučí, ale učí sa doma s rodičmi.*

Učiteľ si preletí svoje učivo a doma sa z rodiča stáva pedagóg, celé zle,“ uviedol pre Webnoviny.sk Slavomír, otec žiaka základnej školy v Bratislave. Zadáva však úlohy iba učiteľ? Nedávajú úlohy aj rodičia? Možno nie také tie klasické domáce úlohy na precvičovanie písma, ale predsa sa zamyslíme. Keď prídeš domov, vylož umývačku riadu! Nezabudni, že dnes máš službu a vynášaš smeti! Ja som varila a ty umyješ riad! Povysávaj si izbu! Utri prach na poličke! Toto nie sú úlohy? Myslím si, že áno. Mnoho z vás sa určite pýta, ako to môžem porovnávať. Jednoducho. Každá úloha má svoj cieľ. Pomoc v domácnosti je od detí žiadaná automaticky bez akýchkoľvek otázok na to, či je to pre nich to správne a vyhovujúce. Rôzne alternatívne prístupy výchovy dokonca podporujú samostatnosť detí v domácich prácach a sebaobslužných činnostiach. Veď to predsa podporuje ich samostatnosť a zodpovednosť. A je to tu. Samostatnosť, zodpovednosť, snaha byť lepším, snaha naučiť sa niečo urobiť samostatne či upevňovanie si poznatkov a návykov. Toto všetko podporujú aj domáce úlohy zadávané pedagógmi v škole

Rozsiahla analýza profesora Harrisa Coopera z Duke University ukázala, že existuje priama súvislosť medzi domácimi úlohami a vedomosťami detí. Takže tie deti, ktoré si robili domáce úlohy, dosahovali lepšie výsledky, učili sa zodpovednosti, usilovnosti a podobne. Vcelku logická súvislosť. 57 % rodičov od ideálneho učiteľa očakáva zadávanie domácich úloh. Sú to tí

rodičia, ktorým vyhovuje, že nemajú o starosť naviac, keď musia pomôcť dieťaťu vyrátať jednoduchý príklad? Nie, lebo títo to neberú ako starosť. Ale ako radosť, kedy môžu byť pre svoje dieťa vzorom, oporou a byť im nápomocnými. V takomto prípade, by sme si nemuseli myslieť, že domáce úlohy kazia vzťah medzi rodičmi a deťmi. Domáce úlohy sú pre deti, nie pre rodičov. Tak prečo vadia hlavne rodičom? Áno, samozrejme, že nie sú bez chyby ani učitelia. Priveľa domácich úloh, domáce úlohy, pri ktorých je hneď evidentné, že ich dieťa nezvládne samostatne či domáca úloha pomaly aj z telesnej výchovy. Toto zmeňme! Zamerajme sa na množstvo, vhodnosť, časové rozpätie domácich úloh, ale hlavne na ich opodstatnenie. Kampan' za Skutočné vzdelávanie, ktorú vedú rodičia a učitelia v snahe o zvyšovanie kvality vzdelávania v Spojenom Kráľovstve, vníma domáce úlohy v primeranej miere a kvalite pozitívne. „Trochu domácich úloh, aby sa podporilo to, čo sa učíte na hodine v škole, a zahŕňalo to aj vašich rodičov, je skutočne dobré, pretože vám to umožní byť takým dobrým, ako komukoľvek na svete.“

Verím, že domáce úlohy nebudú považované za prostriedok kazenia vzťahov medzi rodičmi a deťmi alebo bezdôvodným výmyslom učiteľov. Všetko má svoj zmysel, vo svojej správnej miere a so správnym pochopením.

Tímea Bodzášová

Kde robíme chybu pri deťoch, ktoré nemajú slovenčinu ako materinský jazyk

„Pre mnohé deti môže byť v škole všetko cudzie. Prídu do školy, mama odíde a ony ničomu nerozumejú. Slová, ktorými sa im pani učiteľka prihovára, sú cudzie. V jazyku, ktorému nerozumejú, sa majú učiť nové veci. Jazyk je kľúčom k porozumeniu ďalších predmetov, a keď podpora chýba na začiatku, dieťa bude zaostávať veľmi dlho. Dieťa sa ten jazyk nakoniec naučí, ale nie vďaka tomu, že mu niekto pomohol, skôr napriek tomu“ (heroes.sk).

Milí čitatelia, deti, ktoré pochádzajú z rodín, kde sa po slovensky nerozpráva, sú u nás v podstate odpísané. Problém sa netýka len maďarskej či rómskej menšiny, ale aj ďalších registrovaných menšín a tiež detí cudzincov z krajín Európskej únie a mimo nej, ktoré žijú na Slovensku. Nie je fér, ak hovoríme, že týmto deťom dávame rovnakú šancu, keď im v podstatných veciach nijako nepomáhame. Slovenčinu na základnej škole učíme všetkých rovnako, aj keď výsledky ukazujú, že to nefunguje.

Foto: archív autorky

Podľa najnovšieho sčítania obyvateľstva je slovenčina materinským jazykom pre takmer 82 % obyvateľov Slovenska (sav.sk). Na Slovensku však žijú tisíce detí, pre ktoré slovenčina nie je materinským jazykom. Napriek tomu, že ovládajú iný a často aj viaceré jazyky, v slovenskom systéme vzdelávania prepadávajú. Je prirodzené, že deti si vedomosti osvoja ľahšie, ak je učivo vysvetlené v ich materinskom jazyku, a preto deti z národnostných menšín by sa lepšie naučili slovenčinu, ak by sa ju učili ako druhý jazyk, nie ako materinský. Keď tieto deti nastúpia do prvého ročníka, učia sa slovenčinu, akoby jej prirodzene rozumeli. Naopak, angličtina alebo nemčina sa učí od úplných základov, pretože sa

predpokladá, že žiak tomu jazyku vôbec nerozumie. Výsledkom tohto rozdielu je, že ak dieťa má tri hodiny angličtiny a päť hodín slovenčiny týždenne, na konci ovláda angličtinu lepšie.

Viacjazyčnosť mnohokrát nevieme vôbec ohodnotiť. Vedieť cudzí jazyk znamená zvládnuť štyri kompetencie – čítať, písať, hovoriť a rozumieť. Materinský jazyk pripomína prvú, najsilnejšiu komunikáciu v živote človeka. Podstata učenia sa v materinskom jazyku – a je jedno, či ide o slovenčinu, maďarčinu, rómčinu alebo iné jazyky – spočíva v efektívnom rozvoji rozumových a argumentačných zručností a má obrovský vplyv na učenie sa s porozumením a neskôr aj na učenie sa druhého či cudzieho jazyka (sav.sk). Prívlastok materinský sa netýka kolektívu, štátu a jeho občana, týka sa človeka, jeho kognitívnych zručností, úspešnosti v škole a možnosti ovplyvňovať budúcnosť.

Aby sa deti naučili hovoriť cudzím jazykom, musia sa stať najprv poslucháčmi. Obdobie, počas ktorého sa z dieťaťa stáva poslucháč (tzv. obdobie mlčania), však môže trvať tri až šesť mesiacov. Niekedy deti potrebujú počuť nové slovo až 40 a viackrát, aby si ho osvojili a začali ho používať významovo i gramaticky správne (minedu.sk). Platí, že pasívna znalosť, teda porozumenie nového jazyka u detí je určitú dobu lepšia než produkcia, teda používanie jazyka (Kvapil, 2018). Čo s tým teda robiť na hodinách? Ako môžeme pomôcť žiakom s iným materinským jazykom? Pri výučbe jazyka sa odporúča využívať zážitkové a

viaczmyslové učenie. Je potrebné zdôrazniť, že pri celom procese osvojovania slovenského jazyka sa uplatňuje činnostný princíp. Reč by teda mala byť čo najviac spojená s činnosťou dieťaťa. Aby sa dosiahol zjavný efekt v rozvoji komunikatívnych schopností detí, dôležité je, aby dieťa najprv porozumelo tomu, čo sa hovorí a neskôr vedelo komunikovať tak, že tomu, čo samo hovorí, aj rozumie (statpedu.sk).

„Viacjazyčnosť je viac ako schopnosť dorozumieť sa. Je aj vyjadrením našej tolerancie voči iným“ (heroes.sk). Každé dieťa má svoj vlastný vývin a individuálne potreby, ktoré sa prejavujú aj pri osvojovaní si cudzieho jazyka, a ktoré je potrebné zohľadniť a rešpektovať. Vďaka kontaktu s rovesníkmi si žiaci jazyk potrebný na spoločenskú komunikáciu vedia rýchlo osvojiť. Verím, že mi dáte za pravdu, že v súčasnosti je každý vyučovací proces ktoréhokoľvek predmetu nevyhnuté inovovať a modernizovať. Zaiste, vyžaduje si to dávku nesmierneho úsilia zo strany pedagóga na prípravu vyučovacej hodiny. Jazykovej rôznorodosti Slovenska však musíme prispôbiť aj výučbu slovenského jazyka.

Natália Kuchárová

Eseje vznikli pod vedením Mgr. Patrície Dziakovej v rámci predmetu praktická rétorika, za čo jej je Artuš veľmi vďačný.

Autor práce: Jana Dzurišová

ARTUŠOVINY

Foto: Diana Pahulyová

Diana Pahulyová
PHOTOGRAPHY

Obnovenie plesu Pedagogickej fakulty so všetkým, čo k tomu patrí

9. 2. 2023 sa priestory jedálne študentského domova Prešovskej univerzity v Prešove premenili na slávnostné miesto, kde sa uskutočnil ples Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Po prerušení plesovej tradície, kvôli pandémie, sa nám podarilo obnoviť ju naplno, so všetkým, čo k tomu patrí.

Prípravy na tento výnimočný spoločenský večer trvali niekoľko mesiacov. Členovia Študentskej rady sa v spolupráci s PaedDr. Monikou Miňovou, PhD., snažili vytvoriť program tak, aby bol ples

jedinečným zážitkom pre všetkých účastníkov. Pani dekanica Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove doc. RNDr. Iveta Scholtzová, PhD., svojím slávnostným príhovorom ples otvorila.

Pre študentov, ktorí boli hlavnými hosťami večera, bol pripravený bohatý program. Medzi spevácke vystúpenia patrilo duet študentiek našej fakulty Barbory Švidraňovej a Hany Kocákovej spolu so študentom Bc. Milošom Tivadarom, ktorí vytvorili folklórne pásmo. O tanečné vystúpenie sa postarali Gabriel Bodnár a

Tamara Rohrböck z Košického tanečného súboru Show DS. Nechýbal ani sólový spev Salome Bindovej, talentovanej študentky prvého ročníka a členky skupiny Ščamba. V rámci umeleckého programu si prítomní mohli vychutnať svetelnú show od zoskupenia Sarus Prešov. O hudobný sprievod sa postarala hudobná skupina S3, ktorá vytvárala príjemnú atmosféru a zábavu počas celého večera. Ples pomocou krásnych fotografií zvečnila naša študentka Diana Pahulyová.

Nechýbala ani tombola. Množstvo skvelých cien darovali do nej sponzori. Plesu

sa celkovo zúčastnilo 115 ľudí vrátane študentov, partnerov a vedenia Pedagogickej fakulty. Bolo povzbudzujúce vidieť, že študenti prejavujú záujem aj o spoločenské akcie a radi obohatia svoj študentský život. Taktiež nás teší množstvo pozitívnych ohlasov, ktoré sme po plese obdržali. Veríme, že sa aj budúci akademický rok stretneme pri tejto slávnostnej príležitosti.

Bc. Jozefína Hrebiková

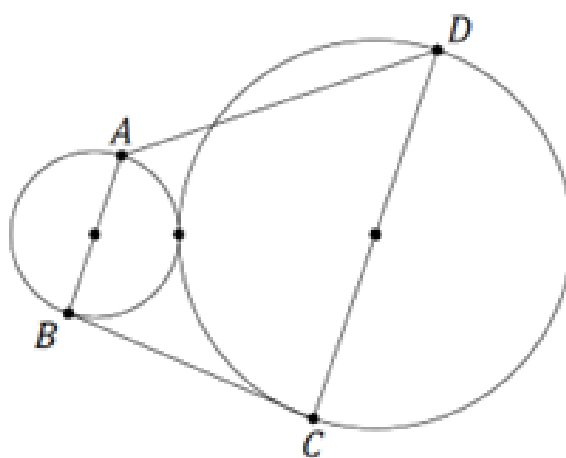
Aj v matematike niekedy má cesta väčší význam než samotný cieľ cesty

Ako možno lepšie osláviť deň učiteľov než venovaním svojho času podpore pri rozvíjaní detských talentov? Presne 28. 3. 2023 sa na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnilo krajské kolo Matematickej olympiády kategórie Z9, na ktorého organizácii sa podieľali členovia Katedry matematickej edukácie. Súťaž bola určená pre úspešných riešiteľov okresného kola Matematickej olympiády. Do súťaže sa zapojilo spolu 56 žiakov, ktorých úlohou bolo vyriešiť štyri matematické úlohy, na ktoré mali vymedzené štyri hodiny. Počas nich mali zistiť odpovede na zadané problémy a čo možno najdetailnejšie zdokumentovať postup svojho riešenia. Matematická olympiáda je totižto súťaž, v ktorej sa kladie dôraz nielen na správnosť výsledku, ale aj na schopnosť riešiteľa logicky postupovať pri riešení a argumentovať adekvátnosť jednotlivých krokov riešenia. Práve tieto činnosti patria v matematike medzi jedny z najpodstatnejších.

Úlohy z Matematickej olympiády sú zvyčajne náročnejšie než matematické problémy, s ktorými sa žiaci stretávajú v rámci bežných vyučovacích hodín matematiky, a preto nie je nezvyčajné, že sa riešiteľom nepodari vyriešiť všetky úlohy

správne. Koniec koncov, niekedy má cesta väčší význam než samotný cieľ cesty.

Skúste preto potrápiť svoje mozgové závitky pri riešení jednotlivých úloh.

1. Z prieskumu našej školy vyplynulo, že

- Všetky deti, ktoré majú rady matematiku, riešia Matematickú olympiádu,
- 90 % detí, ktoré nemajú rady matematiku, Matematickú olympiádu neriešia,
- Matematickú olympiádu rieši 46 % detí.

Kolko percent detí z našej školy má rado matematiku?

2. Je daný bod B a rovnostranný trojuholník so stranami dĺžky 1 cm. Vzdialenosť bodu B od dvoch

vrcholov tohto trojuholníka sú 2 cm a 3 cm. Vypočítajte vzdialenosť bodu B od tretieho vrcholu tohto trojuholníka.

3. Tabuľka čísel má 4 stĺpce a 9 riadkov a je vytvorená nasledujúcim spôsobom: Počnúc druhým riadkom je štvorica čísel v každom riadku určená číslami z predchádzajúceho riadku, a to postupne ako súčet prvého a druhého čísla, rozdiel prvého a druhého čísla, súčet tretieho a štvrtého čísla a rozdiel tretieho a štvrtého čísla.
- a) Aký je súčet čísel v 3. riadku, ak je súčet čísel v 1. riadku rovný 0?
 - b) Aký je súčet čísel v 25. riadku, ak je súčet čísel v 1. riadku rovný 1?
4. Sú dané dve kružnice s vonkajším dotykom. Úsečka AB je priemerom jednej kružnice a má veľkosť 6 cm, úsečka CD je priemerom druhej kružnice a má veľkosť 14 cm. Štvoruholník $ABCD$ je lichobežník so základňami AB a CD . Zistite, aký najväčší obsah môže mať lichobežník $ABCD$, a zdôvodnite, prečo nemôže byť väčší.

Foto: Peter Ilenčík

Sút'ážime, ale neprehrávame

Celoslovenská iniciatíva „Rozumieme nadaným“ aj v školskom roku 2022/2023 zorganizovala celoslovenské testovanie predškolákov, kedy si mohli materskými školami vybrané deti vyskúšať logické úlohy pre našich najmenších. Účasť je každoročne vysoká a inak tomu nebolo ani tento rok. Hlavné motto podujatia však ostalo nezmenené a nieslo sa v duchu „Sút'ážime, ale neprehrávame.“

Logická olympiáda pre najmenších je súťaž určená deťom predškolského veku. Organizátormi súťaže sú Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Centrum poradenstva a prevencie v Sabinove, Súkromná základná škola DSA v Prešove a mesto Prešov. V školskom roku 2022/2023 sa do nej zapojilo viac 7 582 malých riešiteľov z 344 materských škôl.

Inteligencia a pozornosť detí boli opäť v plnej pohotovosti. „V aktuálnom ročníku súťaže zažili malí riešitelia svet logiky a abstraktného myslenia a hľadanie súvislostí. Precvičili si aj jemnú motoriku. Obsahom zápolenia bolo preverenie jednoduchých logických funkcií, pamäti, tvorenie pojmov či počítanie. Rovnako preverenie zručností, ktoré sú potrebné na úspešné zvládnutie vyučovacích predmetov počas povinnej školskej dochádzky,“ opísal priebeh Mgr. Ľuboš Lukáč, PhD., bývalý interný

doktorand PF PU v Prešove a skúsený učiteľ intelektovo nadaných žiakov.

Olympiáda prebiehala v réžii zaregistrovaných materských škôl, a to písomnou formou, no aj spoločným riešením úloh v kolektíve detí, napríklad pri počítači alebo interaktívnej tabuli. Organizátori poskytli škôlkam testovací súbor logických úloh a certifikát o absolvovaní Olympiády v elektronickej podobe. „Hlavnou myšlienkou podujatia bolo riešiť logické úlohy, možno i netradične rozmýšľať a svoj výsledok aj zdôvodniť. Riešenie logických úloh olympiády učí deti komunikovať, vyjadrovať svoj názor, podporuje prácu v skupine a umožňuje prezentovať logické myslenie dieťaťa,“ priblížil Lukáč.

Podľa organizátorov je o olympiádu z roka na rok vyšší záujem. V porovnaní s minulým rokom sa do 8. ročníka súťaže prihlásilo o takmer 1 200 detí viac ako vlani. Stúpol aj počet zaregistrovaných materských škôl z 331 na 344, čo je v histórii súťaže doposiaľ najviac. Logická olympiáda prebiehala od 1. marca do 1. júna 2023 v prostredí materských škôl, pričom súťažiaci riešili osem logických úloh.

Mgr. Richard Šturmankin

Metropola Šariša privítala 180 intelektovo nadaných detí

Foto: Peter Ilenčík

Jedenásty ročník populárnej Logickej olympiády intelektovo nadaných detí pritiahol na Prešovskú univerzitu 180 finalistov z celej krajiny. Súťažili v kategóriách 1. stupeň ZŠ a 2. stupeň ZŠ spolu so žiakmi osemročných gymnázií do 15 rokov. Paralelne s testovaním prebiehal odborný seminár Rozumieme nadaným. Nasledovala dielňa tvorivého písania a predstavenie dekády Klubu nadaných detí.

Otvorenie finále s masovou účasťou detí, rodičov a pozvaných hostí moderovala riaditeľka Centra poradenstva a prevencie v Sabinove Ľubica Richmanová Fabišíková. Učiteľky, ktoré sa nadaným venujú dlhodobo, zažili prekvapenie. Ingrid Storinská a Juliána Sedláková obdržali ocenenie – plaketu za desať rokov vedenia prvého Klubu nadaných detí na Slovensku, ktorý prevádzkujú v Prešove. Milena

Feldmanová získala plaketu za prínos a edukáciu nadaných a zánietenie a prácu v prospech týchto detí. Centrum poradenstva a prevencie v Sabinove dostalo medailu dekanu za desať rokov organizácie Logickej olympiády a spoluprácu s Pedagogickou fakultou PU v Prešove. Ocenenie za Centrum prevzala z rúk prodekanu Radoslava Rušňáka jeho riaditeľka Ľubica Richmanová Fabišíková.

„Spoločnosť stále nevníma, že špeciálna pedagogika je aj pre nadané deti. Je dobré, že sa o tom začína rozprávať. Som rád, že sa týmto deťom venuje a sebecky poviem, že som rád, že práve v Prešove,“ uviedol Radoslav Rušňák. „Logická olympiáda je pre mňa takou čerešničkou na torte. Pri práci s nadanými sa vieme naštartovať, vidíme tu perspektívu a víziu,“ pridala skúsenosť z bohatej praxe Ľubica Richmanová Fabišíková.

„Každý sa má rozvíjať v oblasti, v ktorej je nadaný, a keďže máme aj deti nadané intelektovo a ktorým to logicky myslí, pre túto skupinu treba niečo urobiť. A Logická olympiáda je veľmi užitočná akcia,“ zhrnul Vladimír Dočkal, ktorého prednáška bola súčasťou seminára Rozumieme nadaným. Ten prebiehal paralelne s testovaním finalistov.

„Po dlhšom čase som stretla ľudí, ktorých vidím rada a z dnešného dňa, prostredia a toho, čo sa tu deje, mám veľmi

dobrý dojem,“ podelila sa riaditeľka bratislavského Centra nadania a prednášajúca Martina Mátychová. „Nadanie by sme teraz najviac potrebovali v komunikácii. Aby sme vedeli komunikovať, nenapádať sa, kriticky myslieť a argumentovať, navzájom sa chápať, vnímať a rešpektovať,“ myslí si Jana Jurášková zo Súkromnej ZŠ pre žiakov s intelektovým nadaním CENADA v Bratislave. „Páči sa mi, že takéto podujatie živí problematiku intelektového nadania. Zvlášť teraz, keď sa mení legislatíva, trochu sa zabúda na nadané deti. Som rada, že sa v tom angažuje fakulta, pretože vzdelávanie budúcich učiteľov je veľmi dôležité a tam sme, čo sa týka Slovenska, v plienkach,“ skonštatovala.

Účastníkom finále Logickej olympiády sa prihovorili takisto samotné nadané deti Karla Ňachajová, Tibor Norko a Alica Šucová. Po testovaní priblížil súťažiacim tvorivé písanie Dávid Dziak z Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Ľuboš Lukáč a Ingrid Storinská si v osobitnom vstupe zaspomínali na desať rokov klubu nadaných detí v Prešove. Bola to práve metropola Šariša, kde klub pre nadané deti spustili ako prví na Slovensku.

„Pandémia nadaných akoby prebudila, je ich viac a viac. Na Večere talentov sme mali zatiaľ najväčšiu účasť; na Sigorde bola stovka ľudí. Deti si pochvaľovali, že spoznali nových kamarátov z rôznych miest. Máme veľmi dobré ohlasy od rodičov a učiteľov detí, ale aj od detí samotných. Dostali sme kopec pekných e-mailov, ktoré sa dobre čítajú. Akciu hodnotia ako bezproblémovú, cítili sa

na nej dobre a tešia sa na ďalší ročník,“ priblížil Ľuboš Lukáč. „Veľká vďaka patrí organizátorom, ktorí urobili maximum, aby všetko fungovalo. Ďakujeme všetkým, ktorí pomáhali, či sú to doktorandi, pedagógovia vysokej školy alebo zamestnanci CPP v Sabinove.“

Finálové testovanie v aule Pedagogickej fakulty PU v Prešove prebehlo v dvoch blokoch. V kategórii žiakov 1. – 4. ročníka si najlepšie počínali Tomáš Vanko zo SZŠ Bajkalská v Bratislave, Albert Viselka zo ZŠ A. Dubčeka na Družstevnej ulici v Martine a Natália Hrubjaková zo ZŠ Ďumbierska v Banskej Bystrici. Zo žiakov druhého stupňa najväčší počet bodov získali Igor Chomča zo ZŠ Dargovských hrdinov v Humennom, Ján Meteňko zo ZŠ Lúčna vo Vranove nad Topľou a Michal Vigaš zo ZŠ Ďumbierska v Banskej Bystrici.

„Jedenásty ročník dopadol nad očakávania. Zúčastnilo sa ho najviac finalistov za všetky roky. Napriek tomu, že logické úlohy neboli ľahké, niektorých od vyššieho umiestnenia delil iba horší čas. Pripravujeme sa už na ďalší ročník, na ktorý máme pripravených niekoľko prekvapení,“ ohlásil za organizátorov podujatia Ľuboš Lukáč.

Mgr. Richard Šturmankin

Očami človeka vidiaceho alebo nevidiaceho?

Foto: Bc. Veronika Mihaliková

Skôr než začnete čítať tento článok, chcem, aby ste si na minútku zavreli oči. Zavreli ste ich? Ak nie, prosím, urobte tak.

Vedeli by ste si predstaviť čítať tento článok bez toho, aby ste naň videli? Nejde to, však? Ako ste sa cítili, keď ste sa pokúšali čítať tieto riadky? Uvedomili ste si, ako veľmi je potrebný náš zrak, a že ním prakticky prijímate až 80 % podnetov z nášho okolia?

Žijeme vo svete, ktorému vládne samolúbosť. Samolúbosť v zmysle takom, kde každý pozerá na vlastné blaho a neuvedomuje si, ako život prežívajú iní. Vcítili ste sa alebo pomysleli čo i len na chvíľu na ľudí, ktorí nemajú možnosť vidieť to, čo aj vy? Medzi nami sú aj takíto jednotlivci, žijúci s handicapom slabozrakým alebo úplne nevidiacim. To, že majú oslabenú alebo úplne znemožnenú možnosť vidieť to, čo my, neznamená, že eventuálne nesmú byť zdravou súčasťou society.

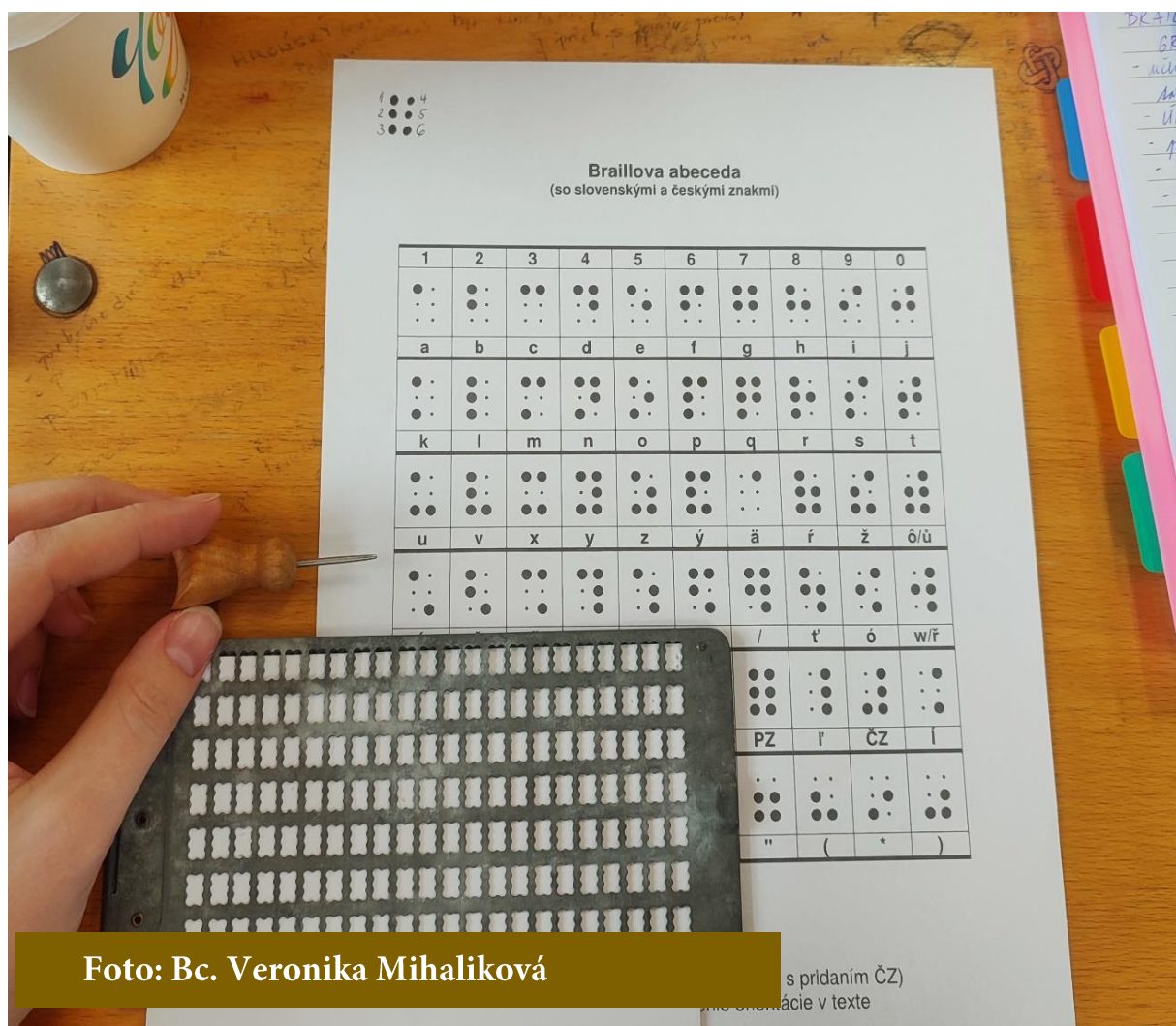
Práve o tom, akými životnými situáciami si prechádzajú ľudia so zrakovým postihnutím, nám prišli odprezentovať 15. 3. 2023 Mgr. Michal Tkáčik – hlavný koordinátor Slovenskej autority pre Braillovo písmo, a Mgr. Katarína Šmajdová Búšová, PhD., – koordinátorka sociálnych služieb Únie pre nevidiacich a slabozrakých pre Prešovský kraj. Stretnutie s predstaviteľmi prednášky nám otvorilo dvere do poznania historického kontextu vzniku Braillovho písma, jeho význam a rovnako tak aj jeho nevyhnutnú potrebu v živote človeka so zrakovým postihnutím. Do popredia sa dostávali rôzne kompenzačné pomôcky či špeciálne edukačné pomôcky napomáhajúce skvalitniť samotnú činnosť človeka s

akýmkoľvek zrakovým postihnutím. Pomôcky ako napríklad Braillovo písmo a abeceda, klinčeková abeceda, Pichtov písací stroj, elektroniku – telefóny a prehrávače s hlasovým výstupom a mnoho ďalších. Súhlasne vytýčili, aká je nevyhnutná erudovanosť budúceho pedagóga pri práci s osobami so zrakovým postihnutím.

Na základe toho prednášajúci zapojili študentov pôsobiacich na Pedagogickej fakulte PU v Prešove, ktorí tak mali možnosť preskúmať rozličné pomôcky, ktoré využívajú osoby so zrakovým postihnutím v každodennom živote. Takéto stretnutie nám ukázalo, aká vie byť príjemná práca aj s iným druhom znevýhodnenia, čo následne podporilo naše ustavičné posúvanie sa a schopnosti individuálneho vedenia a pomoci spomínanej skupine ľudí.

Ďakujeme, že sme mohli byť Vašou súčasťou života, aspoň na chvíľku.

Bc. Timotea Džavoronková

Študent na ceste k praxi VI. – príležitosť rozšíriť si obzory a načerpať mnoho inšpirácie

Katedra špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty PU v Prešove aj tento rok v letnom semestri organizovala medzinárodnú konferenciu pod názvom Študent na ceste k praxi VI. Konferencia prebehla 12. 5. 2023 a príležitosť zúčastniť sa mali študenti odborov špeciálnej pedagogiky, sociálnej pedagogiky a liečebnej pedagogiky zo Slovenska, ale i zo zahraničia.

Na konferencii študenti prezentovali svoje záverečné práce a výsledky vedecko-výskumných činností v bakalárskom, magisterskom aj doktorandskom študijnom programe. Konferencia prebehla prezenčne, ale aj v online priestore. Priebeh pozostával z jednotlivých blokov zoradených podľa študijného programu, v závere mala priestor aj sekcia v angličtine, kde svoje záverečné práce a výsledky vedecko-výskumných činností prezentovali študenti zo zahraničia, konkrétne z University of Debrecen, Maďarsko, a University of Minho, Portugalsko. Z domácich a českých študentov sa zapojili študenti z Univerzity Komenského v Bratislave, Prešovskej

univerzity v Prešove a Univerzity Palackého v Olomouci.

Po odprezentovaní sekcie nasledovala diskusia vedená moderátorom sekcie. Na konferenciu boli pozvaní aj hostia z odborov špeciálnej pedagogiky, sociálnej pedagogiky a liečebnej pedagogiky, z ktorých môžeme spomenúť napríklad doc. PhDr. Albínu Škovieru, PhD., a zamestnancov Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU v Prešove, ktorí diskutovali s prezentujúcimi študentmi a ostatnými účastníkmi v kontexte prezentovaných prác.

Atmosféra konferencie prebiehala vo veľmi pozitívnom duchu, všetci zúčastnení priniesli nové poznatky a obohatenia vo svojich odboroch. Účasť na konferencii je dobrovoľná a jej predmetom nemusia byť iba záverečné práce, ale aj seminárne práce či iné. Účasť na konferencii odporúčam každému študentovi so zápalom či už ako aktívnemu účastníkovi, alebo pasívnemu pozorovateľovi. Ponúka príležitosť rozšíriť si odborné obzory a načerpať mnoho inšpirácie.

Bc. Lea Monová

Foto: archív ŠRPF

Bláznivý volejbal je späť

Konečne nastal ten deň, kedy po dlhej odmlke mohli študentky Študentskej rady Pedagogickej fakulty PU v Prešove zorganizovať športové podujatie s názvom Bláznivý volejbal. Žiadna z terajších členiek túto akciu nestihla nezažiť, tak sme oslovili PaedDr. Moniku Miňovú, PhD., aby nám povedala, ako to vyzeralo. Rozhodli sme sa, že túto akciu po rokoch opäť obnovíme a s veľkou radosťou sme sa pustili do jej príprav. Rozdelili sme si úlohy, ktoré bolo pred začiatkom akcie potrebné splniť. S otázkou, kde sa bude konať akcia Bláznivý volejbal, nám pomohol prodekan doc. Mgr. Radoslav Rusňák, PhD., a to zabezpečením priestoru telocvične na našej fakulte.

Následne sme pripravili dotazník na registráciu družstiev.

Veľkonočné sviatky boli za nami a my sme sa stretli dňa 13. 4. 2023 o 9:30 v priestoroch telocvične. Prihlásili sa tri družstvá, mnohé študentky nevedeli, ako takéto akcie fungujú, pretože tak ako aj my ich nezažili. Žiadne z družstiev nezaháľalo a prišlo s originálnymi názvami a maskami.

Prvé družstvo tvorili študentky prvého ročníka špeciálnej pedagogiky, ktoré prišli s originálnymi názvom Granny UNIPO. Ďalší tím vytvorili študentky Študentskej rady Pedagogickej fakulty, ktoré boli oblečené v pásikavých tričkách a prezentovali sa názvom Zebry. Posledným

tímom boli pedagógovia Pedagogickej fakulty, ktorí pri tvorbe názvu nezaháľali. Ich tím sa volal Čudná párty. Pedagógom ako aj po minulé roky sa podarilo poraziť svojich študentov a odniesť si putovný pohár dekanky. Tento rok však žiadne družstvo neodišlo na prázdno. Vyhrali poukážky do reštaurácie v hodnotách 1. miesto – 50 €, 2. miesto – 30 € a 3. miesto – 20 €. Ceny boli darom od vedenia Pedagogickej fakulty PU v Prešove.

Tak ako kedysi aj tentoraz bola ohodnotená aj najoriginálnejšia maska,

ktorú sa podarilo vyhrať tímu Granny UNIPO. Cenou pre najoriginálnejšiu masku boli tašky s darčkovými predmetmi od vedenia fakulty. Počas všetkých zápasov nám náladu zlepšovala hudba, ktorá dotvárala atmosféru turnaja. Veríme, že sa budúci rok v apríli stretneme v hojnejšom počte a spoločne si budeme môcť zacvičiť a zabaviť sa v spoločnosti pedagógov našej fakulty.

Bc. Miroslava Bednarčíková

Foto: archív ŠRPF

Foto: Spojená škola internátna Prešov

Zbierka pre Atletický festival pre deti s Downovým syndrómom

Ako každý rok, aj tento, sa Pedagogická fakulta PU v Prešove zapojila do Ponožkovej výzvy vo forme šírenia povedomia o Downovom syndróme, ktorý má svoj deň 21. marca. Downov syndróm je celoživotné zdravotné postihnutie spôsobené poruchou 21. chromozómu. Pretože chromozómy tvarom pripomínajú ponožky, organizácia Down Syndrom International si ich zvolila za symbol tejto akcie. Výzva znela: *Obujte si v tento deň na každú nôžku inú ponožku*, podporte jednoduchým gestom ľudí s Downovým syndrómom a vyjadrite tak spolupatričnosť a vnímavosť.

Súčasťou tejto akcie bola aj zbierka školských a športových potrieb pre Atletický festival pre deti s Downovým syndrómom, ktorá prebiehala v termíne od 20. – 31. 3. 2023 v B-čkovej časti našej fakulty (pri Yogi's coffee). Veľká vďaka patrí každému, kto prispel do tejto zbierky. Všetky vyzbierané veci prevzala Mgr. Hedviga Tomášová, riaditeľka Spojenej školy internátnej v Prešove. Práve tieto veci si našli deti s Downovým syndrómom, ktoré sa zúčastnili na Atletickom festivale 26. 5. 2023 na Atletickom areáli PU v Prešove vo svojich účastníckych balíčkoch.

Foto: Spojená škola internátna Prešov

Foto: Spojená škola internátna Prešov

Foto: autorka

Lucia Šepel'áková

Autor práce: Simona Kredatusová

KEŽ RAZ BUDEM VELKÝ, BUDEM UČITEĽOM

Foto: archív autorky

Súvislá pedagogická prax – príprava na edukačnú realitu

Súčasťou vysokoškolského štúdia je aj pedagogická prax. Mnohí študenti počas tohto obdobia naberú nové skúsenosti a zručnosti. Podobne aj my, študentky odboru predškolskej pedagogiky, sme mali počas nášho štúdia možnosť absolvovať prax niekoľkokrát a nebolo tomu inak ani v poslednom semestri nášho štúdia. Táto prax bola pre nás o čosi iná ako tie predošlé. Bola posledná a o to vzácnejšia, keďže poslednýkrát sme boli v role praktikantiek a najbližšie nás už čaká rola učiteliek.

V rámci tejto praxe sme mali možnosť nahliadnuť do viacerých sfér fungovania materskej školy. Počas pedagogickej praxe sme okrem realizovania výchovno-vzdelávacieho procesu s deťmi absolvovali aj prax u riaditeľky a triednej učiteľky. Pre nás to bolo niečo nové a neznáme. Na praxi pri riaditeľke sme mali príležitosť bližšie sa oboznámiť s náplňou práce riaditeľky materskej školy, aké sú jej povinnosti a čo všetko spadá pod jej kompetencie. Riaditeľka nám vysvetlila a priblížila, ako podrobne vyzerajú jej dni v práci, že nie

vždy je to len o papieroch, ale je potrebné niekedy vybaviť veci aj mimo materskej školy. Taktiež pri tejto práci je potrebné myslieť na to, že sa môžu kedykoľvek naskytnúť nečakané situácie, ktoré je potrebné hneď riešiť. Predovšetkým pri jej práci je vždy dôležitá komunikácia nie len s rodičmi, ale aj zamestnancami a inými organizáciami, s ktorými materská škola spolupracuje. Riaditeľka nám počas celého týždňa ukázala pedagogickú a inú dokumentáciu, ktorá je súčasťou riadenia materskej školy.

Okrem tejto pedagogickej praxe sme mali možnosť nahliadnuť aj do náplne práce triedenej učiteľky. Podobne ako u riaditeľky aj triedna učiteľka nám priblížila, čo spadá do jej kompetencií ako triednej učiteľky. Podelila sa s nami o to, ako si delí čas na to, aby sa pripravila na výchovno-vzdelávací proces, ale si aj zároveň usporiadala povinnosti týkajúce sa jej pozície. Aj tento čas strávený s triednou učiteľkou bol obohacujúci nie len o informácie o kompetenciách triednej učiteľky, ale aj dobre mienené rady, odporúčania a usmernenia od nej pre nás ako pre budúce učiteľky, ktoré sa nám v praxi určite zídu. Naša spolupráca a komunikácia s riaditeľkou a triednou učiteľkou bola dôležitá a vychádzala aj z povinnosti a, samozrejme, potreby vymyslieť, pripraviť a zrealizovať aktivity pre materskú školu, konkrétnu triedu či rodičov a ich detí. Nebolo to jednoduché, ale jednotlivé aktivity nám a aj materskej škole obohatili celú prax a bolo potešujúce vidieť radosť

v očiach detí a spokojnosť zo strany učiteľiek, ale aj rodičov.

Dôležitou súčasťou súvislej pedagogickej praxe bola exkurzia, ktorú naplánovala a zorganizovala PaedDr. Monika Miňová, PhD. V prvý deň exkurzie sme spolu s externými študentkami navštívili najprv Štátnu školskú inšpekciu (ŠIC Prešov), kde sme sa stretli s riaditeľkou školského inšpekčného centra a inšpektorkami, ktoré sa venujú materským školám. Dozvedeli sme sa, čo tvorí prácu inšpektorky, aké majú skúsenosti inšpektorky z rôznych inšpekcií. Následne sme spoločne s inšpektorkami viedli diskusiu, kde sme sa pýtali na rôzne veci, ktoré nás ako budúce učiteľky najviac zaujímali a budeme ich vedieť uplatniť v praxi. Po tejto návšteve inšpekcie sme sa presunuli do bývalého Metodicko-pedagogického centra, t. j. v súčasnosti NIVAM (Národný inštitút vzdelávania a mládeže), kde sme sa dozvedeli, čo ponúka táto inštitúcia všetkým pedagogickým zamestnancom v rôznych pozíciách. Pýtali sme sa a viedli spoločne diskusiu o možnostiach profesijného rozvoja učiteľov.

Druhý deň sme exkurziu absolvovali vo fakultnej materskej škole Bajkalská Prešov. Privítala nás riaditeľka so svojou zástupkyňou. Pozreli sme si interiér materskej školy a bazén, ktorý na predplavecký výcvik využívajú všetky materské školy z Prešova a blízkeho okolia. Riaditeľka nám pustila motivačné video o ich materskej škole a cez rôzne projekty

nám vysvetlila filozofiu a zameranie materskej školy a ich školský vzdelávací program. Pýtali sme sa na dokumentáciu triedy a školy, na komunikáciu s rodičmi a na aktivity, ktoré ponúka materská škola. Z tejto materskej školy, ktorá sa nachádza na Sídlišku III, sme sa presunuli na Sekčov do súkromnej materskej školy Montessori cesta o. z., s ktorou má Pedagogická fakulta PU v Prešove podpísané Memorandum o spolupráci. Privítala nás riaditeľka a ozrejmla nám, čo je hlavnou myšlienkou ich materskej školy a k čomu smeruje, teda čo je jej hlavným cieľom, východiskom a zameraním. Mali sme možnosť si pozrieť

prostredie tejto materskej školy, jej vybavenie a vypočuť si, na čo a ako sa niektoré pomôcky (didaktický materiál) využívajú v práci s deťmi.

Celá súvislá pedagogická prax, ktorá bola obohatená o dva týždne projektovej praxe, rôzne aktivity, ktoré sme si vyskúšali realizovať, a podnetná exkurzia, bola pre nás, denné študentky, náročná, ale zároveň obohacujúca a prínosná. Z praxe si odnášame krásne spomienky, veľa rád a povzbudení do práce od riaditeľiek a cvičných učiteliek, ktorá nás čaká.

Mgr. Erika Fil'akovská

Foto: archív autorky

Autor práce: Daniela Delejová

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI

Slovensko-ukrajinská spolupráca – skúsenosť a brána k ďalšej spolupráci

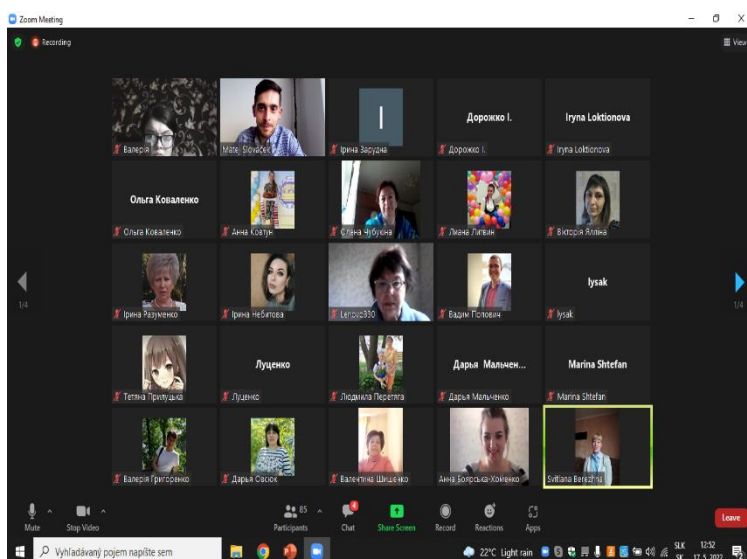
V akademickom roku 2022/2023 som prijal pozvanie prednášať študentom bakalárskej, magisterskej aj doktorandskej formy štúdia Fakulty základného vzdelávania Národnej pedagogickej univerzity H. S. Skovorodu (Charkov, Ukrajina). Ako doktorand Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa venujem Montessori pedagogike a detskej reči (školička: doc. Mgr. Katarína Vužňáková, PhD.). Pre študentov aj univerzitných učiteľov som pripravil prednášku *M. Montessori v predškolskom a základnom vzdelávaní*. Stretnutie organizovala dekanka fakulty prof. T. Dovzhenko. Tejto prednášky sa zúčastnilo vyše 80 záujemcov, ktorí prejavili záujem o tému aj aktívnou účasťou v diskusii. Prednáška prebiehala prostredníctvom platformy ZOOM a nadväzovala na začatú spoluprácu z roku 2022.

V tomto roku, 17. a 24. mája 2022, som pre Oddelenie doktorandského štúdia rovnakej univerzity v rámci Mesiaca vedy viedol online otvorenú prednášku *Systém Montessori vo vzdelávaní*. Na prednášku vyskladanú z troch častí sa pripojilo viac ako 70 členov akademickej obce. Doktorandi aj vysokoškolskí učelia vytvorili príjemnú a priateľskú atmosféru. Prednáška bola mojim prvým vystúpením na zahraničnej univerzite a prvým vystúpením v cudzom jazyku – ruskom. Je to pre mňa veľký zážitok, skúsenosť a česť. Veľkým

podakovaním a ctou pre mňa bol príhovor prorektorky univerzity, ktorou je prof. S. Berezchna. Teším sa na ďalšiu spoluprácu s touto krásnou univerzitou s príjemnými ľuďmi. ДЯКУЮ!

PhDr. PaedDr. Matej Slovák

Foto: archív autora

Ponožkový deň na našej fakulte a základných školách

21. marec je svetovým dňom Downovho syndrómu. Je to celoživotné zdravotné postihnutie spôsobené poruchou 21. chromozómu. Keďže chromozómy tvarom pripomínajú ponožky, organizácia Down Syndrom International si ich zvolili za symbol tejto akcie: *Obujte si v tento deň na každú nôžku inú ponožku!*

Som veľmi rada, že Pedagogická fakulta PU v Prešove organizuje práve takúto akciu, pretože si myslím, že by sme pred ľuďmi s týmto syndrómom nemali zatvárať oči a taktiež by sme ich nemali vyčleňovať zo spoločnosti, pretože sú niečím od nás odlišní. Nesmieme zabúdať na to, že sú to ľudia ako my a mali by sme si byť rovnocenní a posnažiť sa vcítiť do ich situácie, ako by sme sa cítili my na ich mieste.

Bez zaváhania som sa zapojila do výzvy aj ja, pretože v mojom okolí poznám jedno malé dievčatko, ktoré má Downov syndróm. Toto dievčatko svoju poruchu nepovažuje za postihnutie, ale, naopak, za niečo, čím je výnimočné od ostatných. Vždy, keď sa stretne, je vysmiata a veľmi šťastná, keď sa môže porozprávať, pochváliť sa, čo má nové, a ako sa jej darí.

Foto: autorka

Netreba sa báť prihovoriť takýmto ľuďom, oni si to budú veľmi vážiť a budú vďační. Majú v sebe veľmi veľa lásky a pozitívneho myslenia. Pri takýchto ľuďoch si človek uvedomí, že aj keď majú toto postihnutie, snažia sa byť plní optimizmu a dokonca niekedy viac ako ľudia, ktorých táto porucha nepostihla.

Obuť si 21. marca dve rôzne ponožky je pre nás to najmenej, čo pre nich môžeme spraviť a, naopak, pre nich to má veľmi veľký význam solidarity. Nabudúce, keď stretnete niekoho s Downovým syndrómom, skúste sa pri ňom zastaviť a spýtať sa ho, ako sa má, verte, že vás obdarí tým najväčším úsmevom.

Saskia Bojnická

Ponožkový deň v ŠKD na ZŠ Komenského v Starej Ľubovni

V rámci súvislej pedagogickej praxe v Školskom klube detí na Základnej škole Komenského 6 v Starej Ľubovni sme sa tiež zapojili do tejto výzvy. Zaujímalo nás, či deti vedia, aký je význam tohto dňa, prečo sa do Ponožkovej výzvy zapojili a kto inicioval oboznámiť ich o tejto výzve.

A prečo sa teda zapojili? Jednoducho – lebo chceli! Zaujala ich myšlienka a ako znela jedná z odpovedí: „Lebo sa zapojil celý svet.“ A aby sa zapojil naozaj celý svet, bolo potrebné, aby sa o tom aj odniekiaľ dozvedeli. Riaditeľka, učiteľky, vychovávateľky, ale aj mamky boli sprostredkovateľmi týchto informácií, čo viedlo ku krásnemu výsledku.

Odpovede na ďalšie otázky boli rôzne, spomedzi detí sa našli aj také, ktoré význam dňa nevedeli. Na druhej strane treba povedať, že väčšina detí na túto otázku odpovedala takto: „Snažíme sa pochopiť aj iné deti“, „Pripomíname si inakosť“, „Chcem potešiť a podporiť všetky detičky, aby sa medzi nami cítili dobre“.

Bola som milo prekvapená, keď som videla, že ani jedno dieťa túto výzvu nepodcenilo a týmto láskavým gestom podporilo veľké množstvo takých detí, akým je aj ono samo.

Miroslava Rabatinová

Foto: autorka

Oslava ponožkového dňa v Evanjelickej materskej škole v Spišskej Novej Vsi

Ako každý rok aj tento som sa chcela zapojiť do Ponožkového dňa PF PU v Prešove, ktorý je spojený s osvetou o Downovom syndróme. Tento rok už ako bývalá absolventka fakulty pracujem v Evanjelickej materskej škole v Spišskej Novej Vsi a myslím, že je potrebné s deťmi o tejto téme hovoriť. Pomocou zapojenia sa do tejto výzvy som chcela dostať do povedomia mojich detí informáciu o svetovom dni Downovho syndrómu – 21. marec a samotnom postihnutí spôsobenom poruchou 21. chromozómu.

Bolo, samozrejme, obťažné deťom vysvetliť, prečo majú niektoré deti takúto chorobu a ako sa to stane. Preto sme si pozreli rôzne videá s ľuďmi, ktorí majú Downov syndróm a rozprávali sme sa o rozdieloch, ale aj o spoločných znakoch s nami. Deti krásne zachytili ich podobnosť v tvári, ale aj to, ako sa títo ľudia snažia zapojiť do všetkých aktivít a sú veľmi láskaví. Slovo chromozóm je pre nich veľmi zvláštne a cudzie. Pomocou obrázka chromozómov a môjho rozprávkového výkladu si vytvorili predstavu, čo to je a na čo sa to podobá. Ich návrhy boli rôzne: dážďovky, hady, pančuchy, nitky, ale aj dôležité ponožky. Keď som im povedala, že 21. marca, ktorý je svetovým dňom Downovho syndrómu, si obujeme na každú nôžku inú ponožku, veľmi ich to potešilo. Celé poobedie rozmýšľali, ktoré z tých

všetkých ponožiek, čo majú doma, si obujú. Bolo veľmi zábavné ich pozorovať a počúvať dôverné rozhovory o ponožkách. Na druhý deň bol ten významný deň a keď som videla tú detskú radosť z odlišných ponožiek, bola som na nich veľmi pyšná, že na to nezabudli. Pochválili sa, že aj ich rodičia si zobrali do práce odlišné ponožky. Pustili sme si aj pieseň Výnimoční, zatancovali a vysvetlili sme si význam tohto slova. Tak sme sa aj my zahrali na výnimočných návrhárov ponožiek a každý vymyslel originálnu ponožku. Vyzdobili sme si triedu ponožkami a deti boli rady, že môžu aspoň takto podporiť a pomôcť týmto ľuďom.

Mgr. Ľudmila Tekáčová

Foto: autorka

Autor práce: Soňa Ledecká

POŤ VON

Foto: archív autorky

Erasmus v Trondheime? Všetkými desiatimi!

Program Erasmus+ je jedinečnou príležitosťou pre mladých študentov z celého sveta, ktorí cítia, že potrebujú vo svojom živote zmenu. Takúto príležitosť sme dostali aj my, študentky Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Rozhodli sme sa prežiť štvormesačné dobrodružstvo v malebnom nórskom meste Trondheim. Hneď po príchode sme boli okúzlené jeho

nádhernou prírodou a majestátnymi fjordami, ktoré nám ešte väčšmi skrášlili prvé dojmy. No vedeli sme, že nás čaká viac ako len obdivovanie prírodných krás.

Naším hlavným cieľom bolo štúdium na Queen Maud University College – najlepšej nórskej univerzite, ktorá sa zaoberá štúdiom predškolskej pedagogiky. Prvým a veľmi príjemným prekvapením bol fakt, že od začiatku sme mali pocit, že tam

patríme. Všetky naše obavy ohľadom toho, či do školy a kolektívu zapadneme, či si budeme navzájom rozumieť a ako to celé vlastne zvládneme, sa rozplynuli. Výučba bola založená na úprimných rozhovoroch medzi nami, študentmi, a učiteľmi. Podporovali nás, povzbudzovali a vytvárali otvorenú atmosféru, ktorú sme doteraz nikdy nezažili. Dali nám pocítiť, že nie je hanba vyjadriť svoj vlastný názor a to, že je niekedy iný ako názor ostatných, neznamená, že je nesprávny. Základom všetkých prác, na ktorých sme počas nášho štúdia pracovali, bol náš subjektívny názor. Takýto princíp bol úplne odlišný od toho, na aký sme zvyknutí pracovať na našej domácej univerzite, no veľmi rýchlo sme si naň zvykli.

Na univerzite sme sa naučili mnohé praktické veci, ktoré nám výrazne pomôžu v budúcej profesii. Okrem akademických povinností sme mali možnosť absolvovať mesačnú učiteľskú prax v nórskej škôlke. Po prvých minútach v materskej škole sme zostali šokovaní, kde sa to vlastne nachádzame. Všetko bolo úplne iné ako na Slovensku – cez profesionalitu učiteľov, ich prístup k deťom a výchove ako takej, až po schopnosti a zručnosti detí.

V Nórsku sú deti zvyknuté byť tri-štyri hodiny do dňa vonku v prírode. Ako iste viete, táto škandinávská krajina je pokrytá takmer celý rok snehom a teploty sa teda sedem mesiacov v roku pohybujú prevažne v mínusových číslach. V porovnaní so slovenskými deťmi sú však tieto omnoho odvážnejšie, samostatnejšie

a najmä fyzicky zdatnejšie. Výučba neprebíha ako v materských školách na Slovensku. Hlavnou činnosťou dňa je voľná hra detí. Na vlastné oči sme mohli vidieť, aká je dôležitá a ako veľmi chýba v našich domácich predškolských zariadeniach. Prostredníctvom nej sa toho vedieť naučiť omnoho viac, ako sa na prvý pohľad zdá. Výučba je založená na „risky play“. To znamená, že deti majú dovolené robiť veci, ktoré by sa na prvý pohľad mohli javiť ako príliš nebezpečné. Veci, ktoré by v našich predškolských zariadeniach boli s takmer určitosťou zakázané. Avšak na vlastné oči sme sa presvedčili, že to, čo u nás považujeme za nebezpečné, tak v skutočnosti vôbec nemusí byť. Je úplne bežné vidieť dieťa liezť po strome, pribíjať klinec kladivom do dreva, pomáhať zakladať oheň či lyžovať dole strmým kopcom a kŕmiť sa snehom. Okrem toho majú možnosť dennodenne prekonávať svoj strach, čeliť svojim emóciám a učiť sa ich ovládať. Deti sú vonku každý deň, a to za akéhokoľvek počasia. Výrok: „Neexistuje zlé počasia, iba zlé oblečenie“, sme si tak mohli vyskúšať na vlastnej koži.

Univerzita v Trondheime nám ponúkla širokú škálu podujatí a stretnutí nielen so zahraničnými, ale aj nóorskymi študentmi. Zúčastňovali sme sa rôznych tematických večierkov, kultúrnych programov a výletov po okolí. Keďže má toto univerzitné mesto viac ako 40 000 študentov, mali sme možnosť spoznať ľudí a kultúry z celého sveta. To sa stalo asi tým najcennejším, čo si z Erasmus mobility

odnesieme. Vzťahy a priateľstvá, ktoré sme si vytvorili, sa len tak rýchlo nerozpadnú. Stretnutie s rovnako motivovanými študentmi zo všetkých kútov sveta nám otvorilo oči a ukázalo, ako málo toho o svete skutočne vieme. Spoločne sme prežívali výzvy, objavovali nové miesta, rozprávali sa a vytvárali nezabudnuteľné spomienky.

Štúdium v Nórsku nám dalo niečo, čo nikdy nebudeme vedieť dokonale opísať slovami. Možnosť zažiť niečo tak jedinečné a úžasné už navždy ovplyvní naše životy. Poznatky, spomienky a priateľstvá, ktoré si odtiaľto odnášame, sú viac, ako si dokážete predstaviť.

Ak si to dočítal až sem a ešte stále váhaš, či Erasmus naozaj stojí za to, odpoveď je jasná. My ti túto skúsenosť odporúčame všetkými desiatimi. Nemôžeš tým nič stratiť, len získať skúsenosti, ktoré doma tak ľahko nedostaneš. Pokiaľ naozaj chceš byť tým najlepším možným učiteľom či učiteľkou, štúdium v krajine s jedným z najlepších školských systémov na svete ťa do tejto profesie vyzbrojí naozaj kvalitne. Sľubujeme ti, že to nikdy v živote neoľutuješ.

Kristína Kandrová

Foto: archív autorky

Easter Course v Dánsku o tvorbe hier pre deti a mládež

Ešte v októbri 2022 som sa u nás na fakulte zúčastnila BIP Erasmus+ programu o outdoorovej edukácii, pričom jedným z lektorov bol aj Mgr. Vladimír Fedorko, PhD., ktorý nám rozprával o svojom pobyte v Dánsku a o ich inovatívnom prístupe k životu. Po jeho rozprávaní som si prečítala knihu *Prečo sú Dánske deti šťastné* od autoriek Jessica Joelle Alexander a Iben Dissing Sandahl, ktoré podporili moje nadšenie pre Dánsko. V tom čase som ešte netušila, že sa aj mne podarí ísť do Dánska

a na vlastnej koži zistiť, aký úžasný národ to je.

Začiatkom roka 2023 mi z organizácie, kde pôsobím ako dobrovoľník, prišla ponuka zúčastniť sa EuroCourse (Easter Course), ktorý sa každý rok koná v inej krajine a na inú vybranú tému pod záštitou jednej z členských organizácií. Cieľovou skupinou sú mládežnícki lídri (18+), ktorí sú aktívni ako vedúci miestnej skupiny/organizácie. V porovnaní s medzinárodným campom sa

EuroCourse zameriava na učenie sa nových zručností, získavanie vedomostí a budovanie kapacít v danej oblasti.

Keď som videla, že sa má konať v Dánsku na tému: „Tvorba hier pre deti a mládež“, hneď som sa prihlásila a od 1. apríla do 9. apríla absolvovala tento kurz. Celkovo bolo 63 účastníkov, približne vo veku 25 rokov, ktorí pochádzali zo Spojeného Kráľovstva, Islandu, Fínska, Dánska, Belgicka, Lotyšska, Katalánie, Rumunska, Malty, Ukrajiny a Gruzínska. Jeden účastník dokonca pricestoval až z Karibiku a v Európe bol po prvý raz. Kurz pripravovala dánska organizácia FDF, ktorej cieľom je inšpirovať deti k tvorivému mysleniu a využívaniu fantázie. Prostredníctvom hry, hrania rolí a vymýšľania sa snažia meniť seba a svet, v ktorom žijeme. FDF je dobrým východiskovým bodom v živote a vďaka organizácii deti a mladí získavajú silné sociálne zručnosti, naučili sa myslieť mimo rámca a majú zmysel vyberať si tie najdôležitejšie veci v živote.

Spolu s ďalšími štyrmi účastníkmi zo Slovenska sme na kurz cestovali 1. apríla (sobota) večer. 2. apríla (nedeľa) doobeda a krátko poobede sme strávili čas v Kodani a potom cestovali na ostrov Langeland, kde sme strávili najdôležitejších päť dní kurzu a intenzívne sa učili tvoriť hry pre deti a mládež. Tri hodiny v autobuse prebehli ako voda, pretože sme hrali bingo a sledovali okolitú prírodu. Z Kodane sme na ostrov Langeland (v preklade Dlhý ostrov) prechádzali cez Great Belt Bridge, čo je 19 kilometrov dlhý most pozostávajúci z

visutého mostu nad hladinou zálivu a železničného tunela medzi ostrovmi Sprogø a Funenom. Na ostrove Langeland sme bývali v dome medzi plážou a lesom a západy slnka boli gýčovité ako z pohľadnice. Každý voľný čas som trávila vonku prechádzkami po pláži alebo sledovala odvážlivcov, ktorí sa otužovali v mori. V stredu poobede sme šli na dlhšiu prechádzku k majáku Hou Fyr, ktorý je v súkromnom vlastníctve, takže sa do neho nedalo vojsť, no aj zvonku bol na neho krásny pohľad.

Celkový program kurzu bol štruktúrou veľmi podobný, no zároveň sa líšil. Každé ráno sme sa po raňajkách stretli na Morning Fellowship, čo bola polhodinová aktivita, ktorá bola robená buď ako modlitba, alebo hra. Presná forma závisela od toho, kto ju pripravoval. Spievali sme, hrali hry, jeden deň sme dokonca hľadali veľkonočné vajíčka. V piatok si naša slovenská výprava pripravila ukážku tradičného veľkonočného oblievania. Táto tradícia sa páčila najmä chlapcom. Po Morning Fellowship sme pokračovali Morning Session, obedom, poobedným voľnom, Afternoon Session, večerou a Evening Session.

Najviac nás prekvapila ukážka v prvej lekcii o vysvetľovaní hier. Chlapec Caspar si šiel hádzať vajíčka s ďalším dievčaťom. Na začiatku jej dal do rúk vajce a povedal jej, nech mu to vajíčko hodí. Kým kráčal ďalej od nej, Anna po ňom hodila vajce, ktoré sa rozbilo o dvere. Caspar sa s pokojom otočil a snažil sa Anne vysvetliť, že má počkať na

pokyn. Ona po ňom znova hodila vajce, ktoré sa tentokrát rozbilo na zemi pred ním. Po ďalšom vysvetľovaní mu rozliala rozbité vajce do rúk a on si ich (opäť s pokojom) utrel do trička a pokračoval ďalej vo vysvetľovaní, až kým jej nezačal vysvetľovať postup hry krok za krokom. Bola to veľmi prekvapivá lekcia, pretože v našej organizácii dbáme na neplytvanie jedlom, ale hlavne na bezpečnosť. „Rozbíjanie vajec o dvere“ bol len zlomok toho, ako Dáni prežívajú hru. V to isté popoludnie sme si sadli k stolom so štyrmi-piatimi stoličkami a číslom uprostred stola. Na minútu sme dostali pravidlá kartovej hry, mali si ich prečítať a pochopiť. V prvom kole hry sme sa mohli rozprávať, ale v ďalších kolách sme museli byť ticho a dohadovať sa iba posunkami alebo naznačovaním. Hrali sme karty a darilo sa mi, ale nevedela som, čo vlastne robím. Ak niekto vyhral, posunul sa o stôl vyššie, kto prehral, posunul sa o stôl nižšie. Celý čas som rozmýšľala, čo nám táto lekcia prinesie a pôvodne som si myslela, že ticho je pri hre dôležité, ale pravda bola celkom iná. Po hodine alebo dvoch hodinách tichého hrania organizátori hru ukončili a povedali nám význam lekcie: *Ak sme v cudzej krajine, nepoznáme ani jazyk, ani ich zvyky, no je to ich krajina a mali by sme hrať podľa ich pravidiel.*

Nasledujúce dni sme sa dozvedeli viac o metódach, vďaka ktorým sa hry dajú vymyslieť, dostali sme priestor na vymyslenie hry, vyskúšanie, spätnú väzbu od ostatných účastníkov a výstupom kurzu bolo natočené video, v ktorom je ukážka

hrania novej hry a vysvetlenie pravidiel. Veľmi na mňa zapôsobili aj netradičné metódy spätnej väzby, ktorú sme dávali na konci kurzu.

Každý večer počas Evening Session dostali dve alebo tri organizácie priestor prezentovať svoje princípy a krajinu, pričom si niektorí pripravili krátku prezentáciu, doniesli ochutnávku jedál a, samozrejme, sme si navzájom zdieľali hry. My sme predstavili našu krajinu v piatok prostredníctvom dvoch videí. Jedno video bol trailer s dramatickou hudbou, zábermi na našu krajinu, hrady, mestá... Druhé video bolo zase o krojoch, termálnych prameňoch a, samozrejme, bryndzových haluškách.

8. apríla (sobota) sme sa rozlúčili s ostrovom Langeland a vrátili sa do Kodane, kde sme si dali obed a dostali priestor na preskúmanie pamiatok v meste. Už 2. apríla sa mi podarilo preskúmať okolie kanála Frederiksholm, nádvorie Christiansborg Palace, ktoré boli neďaleko nášho ubytovania a tak sme v sobotu zašli ďalej do Nyhavn a centra mesta a zakončili sme to večerou s účastníkmi kurzu v rôznych reštauráciách, kam nás vzali organizátori. Po večeri sme šli celý kurz osláviť do zábavného parku Tivoli Garden. Je druhý najstarší zábavný park na svete a v dobe založenia stál park na okraji Kodane, no postupne sa okolo neho postavili ďalšie a ďalšie budovy a dnes stojí v centre mesta. My sme tento park navštívili až po zotmení (okolo 21:00) a park pôsobil oveľa krajšie ako počas dňa, pretože je plný svetiel

a o 22:00 sme sledovali aj laser show nad jazerom pri Čínskej časti.

Posledný deň pred odletom sme takisto venovali návšteve hradu Rosenborg, pri ktorom sme videli aj pochodovú kapelu dánskej čestnej stráže, historickú štvrť Nyboder a park Kastellet. K soche morskej panny Hansa Christiana Andersena sme už nestihli prísť, no mám o dôvod viac sa do Dánska vrátiť.

Už minulý rok som sa zúčastnila campu o ekológii v Portugalsku (môžete si o tom prečítať v *Artušovi* č. 2/2022) a v mnohých ohľadoch sa pre mňa stal inšpiráciou, no Dánsko ho predbehlo. Kurz nebol statický, netrávili sme veľa času sedením a počúvaním teórie. Práve naopak. Bol dynamický a aj lekcie, ktoré na prvý pohľad vyzerali teoreticky, sa premenili na búrlivé debaty a vzájomné vymieňanie hier. Som veľmi rada za túto ďalšiu medzinárodnú skúsenosť, pretože vďaka tomu som nespoznala len Dánsko, ale aj kultúru a mentalitu iných krajín, ktoré sa oplatí priniesť aj do praxe na Slovensku. Veci, o ktorých som v tomto článku písala, sú len zlomok toho, čo som zažila a ako to na mňa zapôsobilo. Na kurz som odchádzala s predstavami o tom, aká úžasná krajina Dánsko je, a domov som prišla s vlastnými skúsenosťami a plným balíkom nových hier pre deti a mládež.

Lucia Puškášová

Foto: archív autorky

Autor práce: Kristína Ďžačovská

KLUB ABSOLVENTOV

Sen sa mi stal skutočnosťou

Foto: archív autorky

Moje meno je Martina Glovňová a som úspešnou absolventkou Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v odbore primárne vzdelávanie. Svoje štúdium na škole som ukončila v roku 2020.

Hneď po štúdiu som si začala hľadať prácu vo svojom rodnom meste Bardejov. Bolo to veľmi náročné pre nedostatok pracovných miest, ale nakoniec aj úspešne. Prácu snov som našla na Základnej škole s materskou školou Pod Vinbargom 1 v Bardejove. Začala som pracovať ako vychovávateľka a zároveň učiteľka slovenského jazyka v 4. ročníku. Tak ako všade a pre každého aj pre mňa boli začiatky ťažké, a to hlavne v tom, ako a čo robiť a ako správne žiakov naučiť učivo a ako ho správne overiť. Veľa som sa pýtala

a študovala potrebné materiály, ktoré by mi k tomu pomohli. No nenazdala som sa a môj prvý pracovný rok som mala za sebou. Skončil veľmi dobre a úspešne.

Nasledujúci školský rok som ďalej pracovala ako vychovávateľka, no už na plný úväzok. Mala som svoje oddelenie, kde som taktiež mohla aplikovať svoje vedomosti a zručnosti zo štúdia. S deťmi sme veľa tvorili, rozprávali sa, tancovali, spievali, robili teda to, čo mňa, ale hlavne deti baví.

Školský rok 2022/2023 bol pre mňa úplne iný. Dostala som svoju prvú ozajstnú triedu prváčikov – 1. D. Bol to pre mňa veľmi príjemný šok, nakoľko sa mi splnil môj sen už takto skoro po ukončení štúdia. Bola to pre mňa výzva, ktorú som s radosťou prijala, a teraz som za to veľmi vďačná. Konečne som mohla naplno ukázať svoje vedomosti a zručnosti. No všetci dobre vieme, že nie všetko je také ružové a ľahké, keď si to prečítame v knihe a chceme to aplikovať. Učiť a aplikovať všetko naučené do praxe nie je až také jednoduché. Chce to veľmi veľa síl, energie a času. Prváčikovia potrebujú veľmi veľa lásky, slov a vysvetlenia, prečo, načo a podobne. Bolo to miestami naozaj ťažké a kládla som si otázku: vedia to? Naučila som ich to správne? Prečo to nevedia? Snažím sa byť pre svojich žiakov „mamou“, výborným vzorom a ukázať, že byť učiteľom je naozaj pekné, i keď dnes aj veľmi ťažké a občas aj nedocenené. Ale nie nadarmo sa tomu hovorí poslanie.

Momentálne som veľmi spokojná, škola a všetko, čo do nej patrí, sa mi veľmi páči. Do práce chodím s radosťou a úsmevom. Sen sa mi stal skutočnosťou.

Mgr. Martina Glovňová

Autor práce: Daša Feťková

POLITICO STUDENTUS

Akademický senát PU v Prešove

v LS 2022/2023

Letný semester akademického roka 2022/2023 v Akademickom senáte PU priniesol aj jednu malú zmenu, a to konkrétne na stoličke zastupujúcej študentov Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Predchádzali tomu voľby na našej fakulte, ktoré sa uskutočnili 22. 2. 2023 a, bohužiaľ, musím skonštatovať, že Pedagogická fakulta mala najnižšiu účasť študentov na voľbách spomedzi všetkých fakúlt. Aj napriek tomu sa chcem poďakovať všetkým študentom, ktorí svoje právo voliť využili a prišli, no v neposlednom rade chcem poďakovať tým, ktorí svoj hlas odovzdali práve mne a tým mi prejavili svoju dôveru.

Aby som sa v krátkosti predstavila, moje meno je Hana Kocáková, mám 20 rokov a študujem predškolskú a elementárnu pedagogiku.

Najskôr boli členom senátu odovzdané osvedčenia o zvolení za člena AS PU v Prešove a neskôr, na ďalších zasadnutiach, sa prerokovávali nasledujúce body:

- verejné vypočutie kandidátov na členov Správnej rady PU v Prešove,
- schválenie Štatútu PU v Prešove,
- schválenie Výročnej správy o činnosti PU v Prešove za rok 2022,

- schválenie Výročnej správy o hospodárení PU v Prešove za rok 2022,
- prerokovanie správy o činnosti Správnej rady PU v Prešove za rok 2022,
- vyjadrenie súhlasu s navrhovanými procesmi vedenia univerzity pri financovaní predloženého projektového zámeru Universitaes Presoviensis, n.o.,
- potvrdenie mandátu člena do RVŠ za AS PU v Prešove,
- schválenie členov Legislatívnej komisie AS PU v Prešove a študijnej komisie AS PU v Prešove za FF PU v Prešove.

Všetky body na zasadnutiach AS PU v Prešove boli schválené a podporené všetkými zúčastnenými. Na záver len chcem dodať, že verím v to, že aj nasledujúci semester nám prinesie nové výzvy, nové projekty a nové iniciatívy, ktoré pomôžu zveladiť našu univerzitu a aj našu fakultu. Želám všetkým úspešný vstup do zimného semestra.

Hana Kocáková

Akademický senát Pedagogickej fakulty PU v Prešove

v LS 2022/2023

Akademický senát Pedagogickej fakulty PU v Prešove sa počas letného semestra akademického roka 2022/2023 stretol trikrát.

Prvé stretnutie sa konalo 20. 3. 2023, kedy členovia akademického senátu prerokovali a schvaľovali:

- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2023/2024 a podmienky prijatia na štúdium doktorandských študijných programov akreditovaných na Pedagogickej fakulte PU v Prešove.
- Informácie o prijímacom konaní na akademický rok 2023/2024 a podmienky prijatia na rozširujúce štúdium na Pedagogickej fakulte PU v Prešove.
- Schválenie člena Disciplinárnej komisie PF PU za študentskú časť akademickej obce.

Druhé stretnutie sa konalo 4. 5. 2023.

Obsahovo bolo zamerané na prerokovanie s schválenie:

- Návrhu štipendijného poriadku Prešovskej univerzity v Prešove, Pedagogickej fakulty.
- Voľba členov výberovej komisie pre výberové konanie na funkciu dekana Pedagogickej fakulty.

Tretie stretnutie sa konalo 21. 6. 2023. Členovia počas stretnutia prerokovali a schválili:

- Návrh Výročnej správy o činnosti PF PU v Prešove za rok 2022.
- Návrh Výročnej správy o hospodárení PF PU v Prešove za rok 2022.
- Návrh na vymenovanie prodekanov PF PU v Prešove.
- Správu o činnosti AS PF PU v Prešove od mája 2022 do mája 2023.

Bc. Sofia Michňáková

Foto: archív ŠRPF

Študentská rada Pedagogickej fakulty PU v Prešove v LS 2022/2023

Nadšením a aktivitou oplýval aj tento semester na našej fakulte. Študentskej rade sa podarilo usporiadať akcie, ktoré sa v posledných rokoch kvôli pandémie nemohli uskutočniť, a tak obnoviť ich tradíciu.

V prvých týždňoch letného semestra sme pripravili ples Pedagogickej fakulty, ktorý sa konal tak, ako je zvykom, a to

v priestoroch jedálne Starého internátu. Plesom nás prevádzala živá hudba, ale aj program, ktorý bol zaujímavý práve tým, že niektoré časti boli tvorené študentmi našej fakulty a niektoré patrili hosťom. Neodmysliteľnou súčasťou plesu bola aj tombola. To všetko spolu vytvorilo skvelú atmosféru a množstvo nezabudnuteľných zážitkov.

Po plese sme uskutočnili nábor a nové volby členov do študentskej rady. Prijali sme sedem členiek z druhého ročníka. Taktiež sme zvolili novú zástupkyňu vedúceho referenta, ktorou sa stala Patrícia Jarošová.

Univerzitného dňa otvorených dverí sme sa zúčastnili už aj s novými členkami. Cieľom tohto podujatia bolo poskytnúť prichádzajúcim študentom pohľad na fakultný život z prvej ruky. Počas dňa sme poskytovali informácie o študijných programoch, ale taktiež aj o možnostiach, kde sa môžu realizovať a podieľať na pestrom programe našej fakulty.

Poslednou tohtoročnou akciou bol Bláznivý volejbal. Táto akcia mala

dlhoročnú tradíciu na našej fakulte a keďže si ju ani jedna z členiek študentskej rady nestihla zažiť pred pandémiou, oslovili sme PaedDr. Moniku Miňovú, PhD., aby nám povedala, ako to vyzeralo. Následne sme si rozdelili úlohy a počas veľkej noci sme vybavili všetko potrebné. Po veľkej noci sme zverejnili prihlasovací formulár, kde sa mohli nahlásiť tímy. Atmosféra bola veľmi príjemná, avšak ani jeden tím sa nenechal zahanbiť a bojoval do posledného dychu. Nik však neodišiel bez ceny.

Veríme, že vám naše akcie prinášajú radosť a tešíme sa na vás v budúcom akademickom roku.

Bc. Jozefína Hrebiková

Foto: Diana Pahulyová

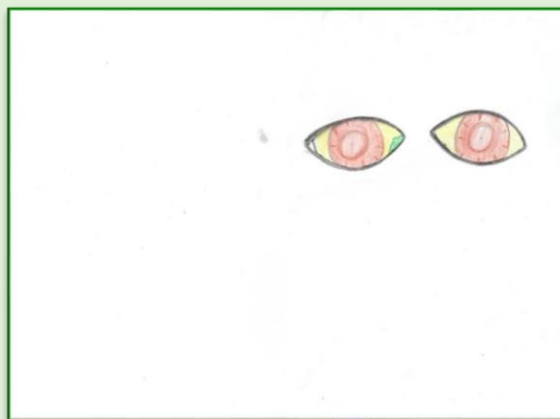

Autor práce: Bianka Lehotská

ART U ŠTUDENTOV

ART U Študentov

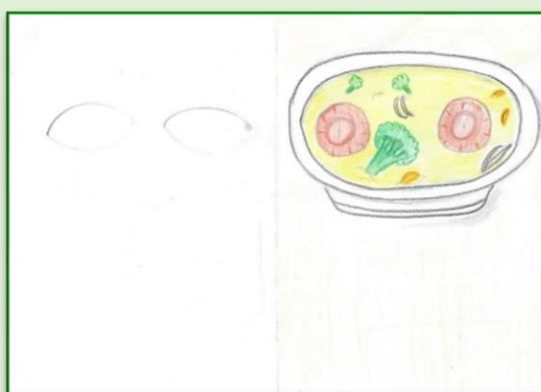
Čo myslíš, že sa skrýva za týmito očami?

Kvety?

Lízanky?

Skoro...

Na námet obrazovej knihy *Oči* od poľskej autorky Iwony Chmielewskej vytvorila dve knižné dvojstrany študentka Jana Dzurišová pod vedením Mgr. Dávida Dziaka, PhD., v rámci predmetu *didaktika jazykovej a literárnej výchovy*.

AKRONYMY

Andrea Čurná

Svieti

Lúčmi

Na

Každého

Obyvateľa

Mária Kormošová

Symbolické

Označenie

Vzdelávaného

Absolventa

Michaela Hlipalová

Úprimný

Smiech

Môže

Eliminovať

Vrásky

Ratolesti

Optimizmom

Dominujú,

Ihneď

Naladia

Aj rodičov

Texty vznikli pod vedením doc. PaedDr. Martina Klimoviča, PhD., v rámci predmetu *tvorivé písanie*, za čo mu je Artuš veľmi vďačný.

SVET OČAMI...

Zamyslel si sa niekedy nad tým, ako vidí svet zviera?

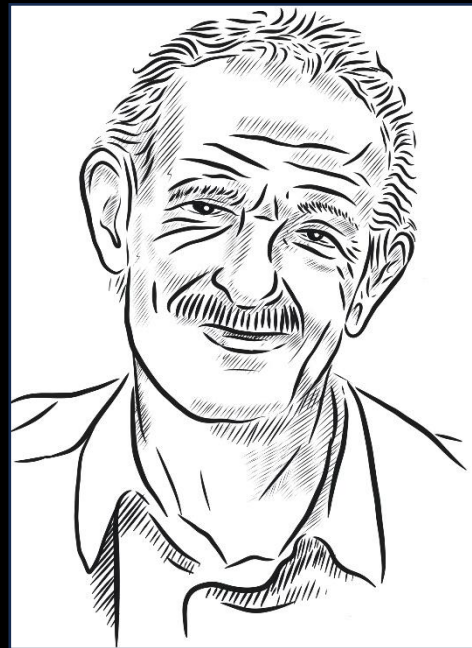
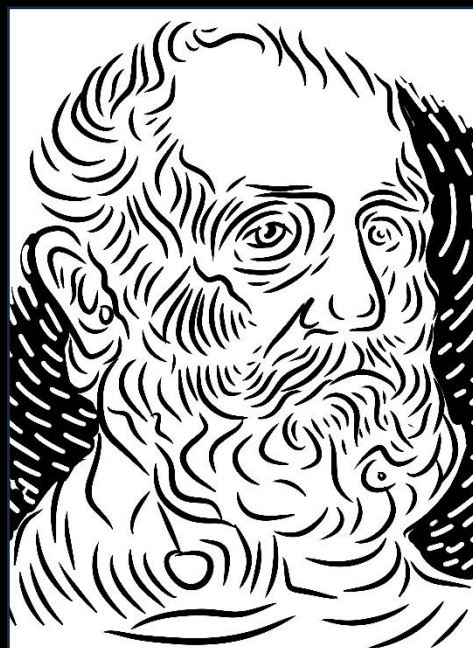
Soňa Ledecká

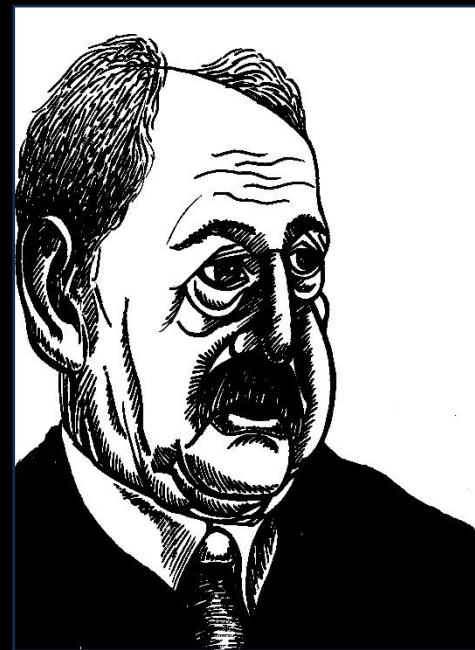

Stella Sľebodníková

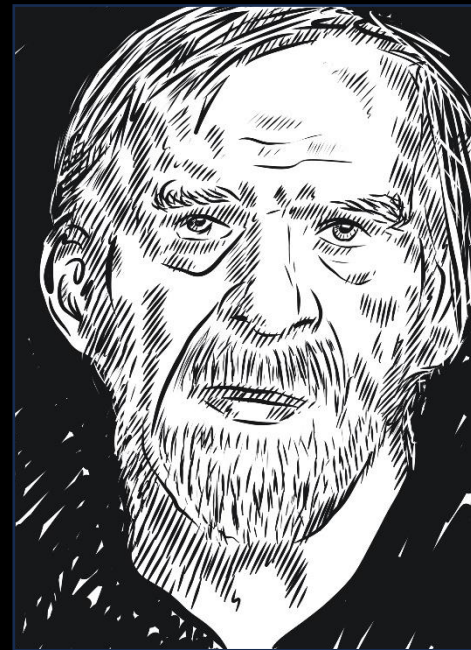
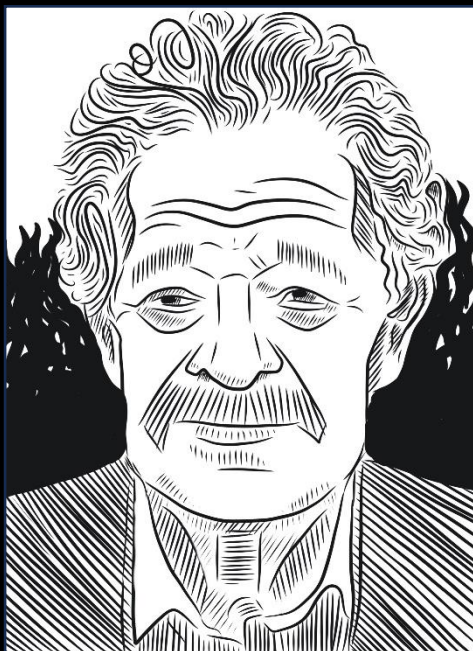
Na námiet príbehu *Dva balvany* z knihy *Myšacia polievka* od amerického autora Arnolda Lobela vytvorili výtvarné práce študenti pod vedením Mgr. Dávida Dziaka, PhD., v rámci predmetu *didaktika jazykovej a literárnej výchovy*.

POZNÁŠ TÝCHTO SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV PRE DETI?

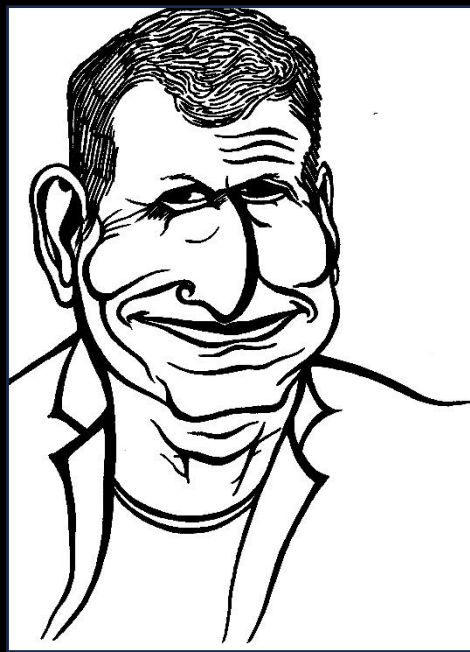
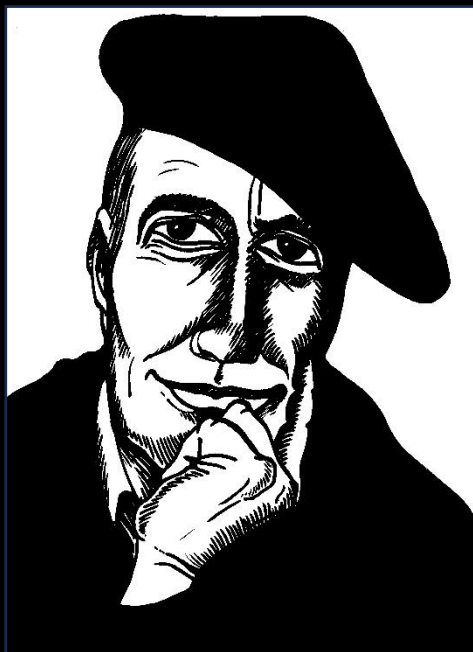

Karikatúrne portréty spisovateľov vytvorili Mgr. Slavomír Capek, PhD., a Mgr. Tomáš Telepák, PhD. Skús podľa ich vzoru nakresliť svoju vlastnú karikatúru alebo karikatúrny portrét svojho obľúbeného autora. Alebo si vyhľadaj na internete portrét príslušného autora a porovnaj ho s našou karikatúrou. Svoju prácu môžeš poslať na e-mail: david.dziak@unipo.sk a najvydarenejšie uverejníme v *Artušovi*!

Na obálkach jednotlivých sekcií ste mohli vidieť práce našich študentov, ktoré vybral Mgr. Tomáš Telepák, PhD., v rámci predmetu *metodika výtvarnej výchovy v predškolskej a voľnočasovej edukácii*, za čo mu je Artuš veľmi vďačný.

Pomôcka na záver: Jaroslava Blažková, Jana Bodnárová, Pavol Dobšínský, Dušan Dušek, Mária Ďuričková, Ľubomír Feldek, Gabriela Futová, Daniel Hevier, Tomáš Janovic, Klára Jarunková, Peter Karpinský, Milan Rúfus, Ondrej Sliacky, Valentín Šefčík, Ján Uličiansky, Miroslav Válek

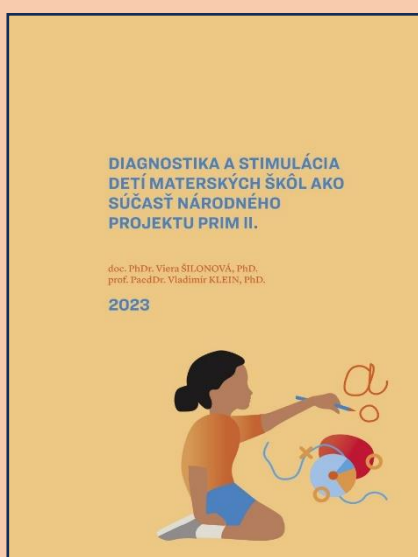
Autor práce: Miriam Dzurillová

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL?

V. Šilonová a V. Klein

Diagnostika a stimulácia detí materských škôl ako súčasť národného projektu PRIM II.

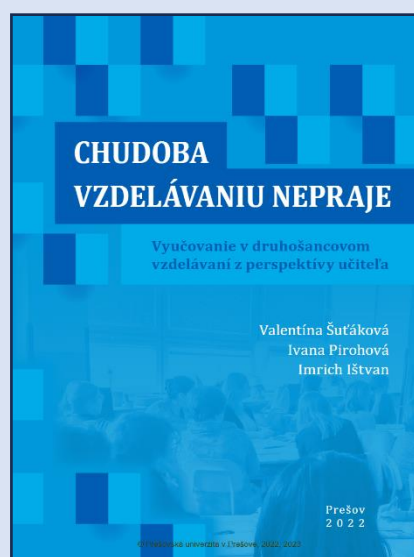
Cieľom publikácie je poukázať na dôležitosť prepojenia vedy, výskumu prostredníctvom riešenia vedeckých projektov, ale aj národných edukačných inkluzívnych projektov, akým je Národný projekt Projekt Inklúzie v Materských školách – NP PRIM s pedagogickou praxou. Teoretické východiská a výskumné zistenia problematiky inkluzívnej edukácie na predprimárnom stupni školskej sústavy overujú autori v pedagogickej praxi priamo v prostredí materských škôl. Publikácia je zameraná na diagnostický a stimulačný proces vývinu detí predškolského veku, ktorý predstavuje kľúčový komponent inkluzívneho vzdelávania. Jedným z inkluzívnych prístupov je práve stimulácia vývinu detí na základe výsledkov diagnostiky a s tým súvisiaca úroveň inkluzivity materských škôl, v prostredí ktorého sú realizované inovatívne prístupy k edukácii týchto detí.

V. Šuťáková, I. Pirohová a I. Ištvan

Chudoba vzdelávaníu nepraje. Vyučovanie v druhošancovom vzdelávaní z perspektívy učiteľa.

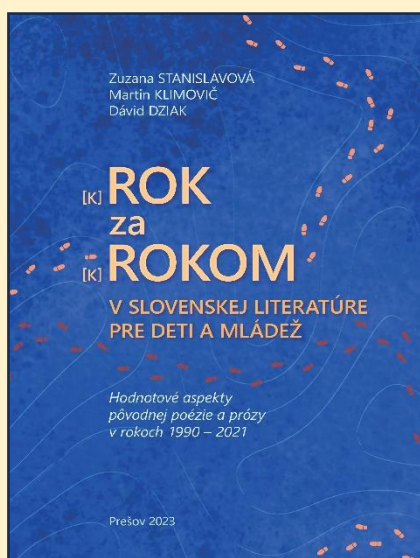
Vedecká monografia *Chudoba vzdelávaníu nepraje. Vyučovanie v druhošancovom vzdelávaní z perspektívy učiteľa* sa zaoberá problematikou druhošancového vzdelávania dospelých s primárnym vzdelaním a nižším stredným vzdelaním. Obsahuje informácie o kvalitatívnom výskume, ktorý bol zameraný na identifikáciu kľúčových aspektov vyučovania dospelých v kurzoch na dosiahnutie nižšieho stredného vzdelania na ZŠ a v F-kových a H-čkových učebných odboroch v externej forme štúdií na stredných odborných školách z perspektívy učiteľov ZŠ a SOŠ. Vedecká monografia je výstupom projektu APVV-18-0018 *Vyučovanie v školách druhej šance z perspektívy učiteľa a dospelého učiaceho sa*.

**Z. Stanislavová, M. Klimovič
a D. Dziak**

***(K)rok za (k)rokom v slovenskej literatúre
pre deti a mládež (Hodnotové aspekty
pôvodnej poézie a prózy v rokoch 1990 – 2021)***

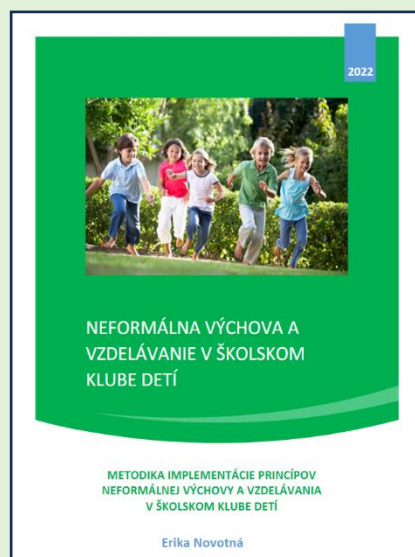
Ide o druhé, rozšírené a upravené online vydanie literárnokritickej monografie, ktorá vznikla na báze analýzy tridsaťročnej produkcie pôvodnej literatúry pre deti a mládež vydanej na Slovensku. Jej základom sú bilančné hodnotiace prehľady, ktoré autori systematicky vypracúvali o ročnej literárnej tvorbe pre deti a mládež od roku 1996 do roku 2021. Koncipovanie bilančných hodnotení sústredilo veľký objem materiálu vhodného na systémové spracovanie s možnosťou formulovať opatrné syntézy. O takéto spracovanie, dopracované o analýzu produkcie prvej polovice 90. rokov, sa pokúša autorský kolektív v prítomnej literárnokritickej monografii. Prvá kapitola prináša analýzu pohybov v básnickej tvorbe pre deti a mládež za uplynulých tridsať rokov. Druhá kapitola je zameraná na reflexiu autorskej rozprávky, ktorá tvorí najmohutnejší žánrový prúd tvorby. Tretia kapitola je venovaná vývinovým modifikáciám a premenám spoločenskej prózy pre deti a mládež. Štvrtá kapitola približuje situáciu vo folklórnych žánroch a napokon piata kapitola ponúka pohľad na premeny faktúálnej a fantazijno-dobrodružnej tvorby.

E. Novotná

***Neformálna výchova a vzdelávanie v
školskom klube detí. Metodika
implementácie princípov neformálnej
výchovy a vzdelávania v školskom klube
detí***

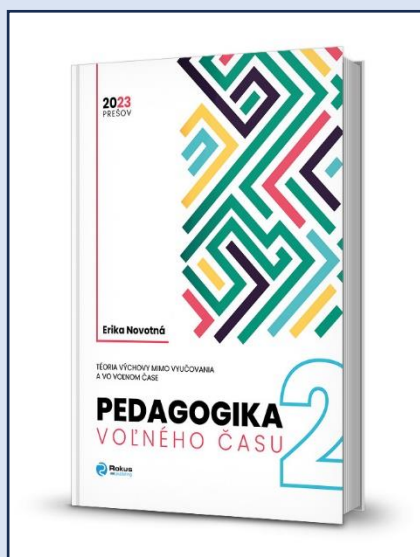
Neformálna výchova a vzdelávanie nie je pojem neznámy, práve naopak, je moderný a frekventovaný, avšak vždy inak chápaný, interpretovaný a používaný. Neformálna výchova a vzdelávanie v širokom význame spadá do oblasti celoživotného vzdelávania a učenia sa. Týka sa to dospelých, seniorov, znevýhodnených sociálnych skupín, ale aj mladých ľudí. V publikácii sú prezentované pohľady a návrhy, ako využívať benefity neformálneho vzdelávania pri práci s deťmi v školskom klube detí. Zámerom publikácie je ponúknuť nové pohľady a alternatívy, ako pracovať s deťmi po škole, teda po povinnom vyučovaní v školských kluboch. V školských kluboch detí ešte aj v súčasnosti pretrváva tendencia deti vyučovať a prioritne vzdelávať (učiť ich o niečom). Výchovno-vzdelávací proces v školských kluboch kopíruje praktiky vyučovania s tendenciou suplovať prácu učiteľa. Chýba aspekt atraktívnosti ponúkaných činností, dimenzia fantázie a spontánnej tvorivosti, reflektovanie záujmov i potrieb súčasných detí a faktu, že vychovávatelia pracujú s novou generáciou detí.

E. Novotná

Pedagogika voľného času 2. Teória výchovy mimo vyučovania a vo voľnom čase

Vysokoškolská učebnica patrí svojim zameraním do pedagogiky voľného času. Užšie sa zameriava na problematiku výchovy vo voľnom čase a výchovy mimo vyučovania. Autorka venuje pozornosť výchove ako takej, jej vymedzeniu, súčasným trendom, filozofickým školám a kategorizácii teórií výchovy a vzdelávacích koncepcií. V širokom spektre publikácia predstavuje základné východiská, teórie a koncepty pedagogiky voľného času. Poskytuje ucelený a moderný obraz tejto pedagogickej disciplíny. Zámerom publikácie je prezentovať problematiku výchovy vo voľnom čase a výchovy mimo vyučovania na pozadí aktuálne platných legislatívnych nariadení, inovácií a zmien. Dôraz je kladený na potrebu reflektovania nastupujúcich tendencií a trendov vo svete vzdelávania a výchovy, v mládežníckej politike a práce s deťmi a mládežou.

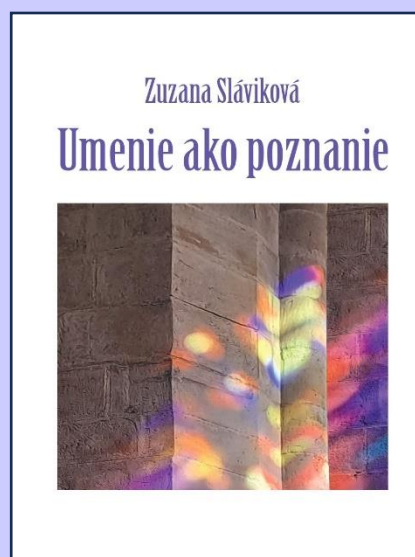

obálky: archív autorov

Z Sláviková

Umenie ako poznanie

Cieľom monografie je reflektovať fenomén poznania v interdisciplinárnom kontexte na pozadí rozšíreného pohľadu na človeka ako telesno-psychicko-sociálno-duchovnej integrity, cez analýzu komplexnej podmienenosti kvality a hĺbky estetického (hudobného) zážitku, kreatívnej recepcie a interpretácie umeleckého (hudobného) diela. Teoretický výskum reflektovaných fenoménov tvorí východisko pre analýzu umeleckej komunikácie a pre špecifikovanie metodologických inovácií v rámci priorizovaných prístupov v intenciách preferovanej paradigmy. Popri racionálnej analýze hudobných štruktúr poukazujeme na dôležitosť takých aplikačných prístupov k hudobnému dielu, ktoré reštituujú imaginatívnu dynamiku, integráciu symbolizačných procesov, archetypálneho a mytologického myslenia, využívanie hermeneutickej analýzy pri odkrývaní významu a zmyslu diela. Zapájaním premenlivej imaginatívnej sféry a stimulovaním archaických štruktúr mozgu sa tak nestráca nevedomý, intuitívny aspekt umeleckého diela, ktorý môže viesť k prehĺbeniu bytia, k sebapoznávaniu človeka v širokom kultúrnom a sociálnom kontexte a k sprostredkovaniu imaginatívneho osvetľovania skúsenosti skrze zážitok a tradíciu (kam by sa nedostal racionálny postup), čo pomáha rozširovať a prehľbovať ľudské poznanie.

<https://www.unipo.sk/pedagogicka-fakulta/fakulta/e-kniznica/casopisy/artus/>